

rAntGroen

België-Belgique
P.B.
WILRIJK 1
8/5124

10 jaar Rondje Pontje

Nieuw cursusaanbod

Zierikzee - Sonja Van Kerckhove

natuurpunt
Zuidrand Antwerpen

www.zuidrand.be

AFZENDER en VU:
Guido Callaerts
Frans De Cortlaan 42
2610 Wilrijk
Afgiftekantoor Wilrijk 1

Bestuursleden en coördinatoren

Hugo Waeterschoot, *Voorzitter en Coörd. Beleidswerkgroep*
Groenstraat 59, 2540 Hove
03/455 22 12 - hugo.waeterschoot@tiscali.be

Johan Baetens, *Secretaris*
Keizershoevestraat 21, 2610 Wilrijk
03/281 78 59 - baetens.johan@telenet.be

Peggy Beers, *Ondervoorzitter en Conservator Fort 7*
Prins Boudewijnlaan 37, bus 5, 2600 Berchem
0485/52 81 25 - beerske@yahoo.com

Guido Callaerts, *Penningmeester en Coörd. Behaagactie*
Frans De Cortlaan 42, 2610 Wilrijk
03/828 11 03 - callaertsguido@versateladsl.be

Johan De Ridder, *Mede-conservator Fort 7 en Snelberichten*
Prins Boudewijnlaan 37, bus 5, 2600 Berchem
0485/91 13 86 - johan.deridder3@telenet.be

Nancy Geldhof, *Coördinator Educatieve werkgroep*
Hollebeekstraat 192, 2660 Hoboken
0485/85 13 64 - nancy.geldhof@telenet.be

Catherine Vandercruyssen, *Coördinator Cursussen*
Koningin Astridlaan 106, 2550 Kontich
03/288 81 07 - cvdx@telenet.be

Ronny Deckers, *Coördinator Studie*
Doornstraat 246, 2610 Wilrijk
0485/55 45 31 - ronald.deckers@telenet.be

Hilde Vangrunderbeek, *Coördinator Agenda*
Beekboshoeckstraat 202, 2550 Waarloos
015/32 08 05 - hildevangrunderbeek@skynet.be

Bob Gabriels, *Webmaster*
Vandenpeereboomstraat 9, 2140 Borgerhout
bob.gabriels@telenet.be

Ingrid Van Havere, *Coördinator rAntGroen*
Edenlaan 32, 2610 Wilrijk,
03/828 22 39 of 0476/35 67 79 -
ingrid.van-havere-1@bel.dupont.com

Hilde Wuyts, *Coördinator Activiteitenadministratie*
Rucaplein 20, 2610 Wilrijk, 03/230 67 04
w.wuyts@belgacom.net

Contactpersonen voor geleide wandelingen in onze natuurgebieden

Fort 7: Natuurwandelingen: Tuur Wuyts, 03/449 99 11
Monumentwandelingen: Philippe Vanhove, 03/825 02 43 - philippe.vanhove@tiscali.be

Redactie rAntGroen

Uiterste inzenddata voor artikels: 15 februari, 15 mei, 15 augustus en 15 november

Graag uw teksten zenden naar:

Verslagen activiteiten: André De Mul, Lucas Henninckstraat, 41, 2610 Wilrijk, 03/828 70 32 - andre.de.mul@versateladsl.be

Aankondiging activiteiten: Hilde Wuyts, Rucaplein 20, 2610 Wilrijk, 03/230 67 04 - w.wuyts@belgacom.net

Waarnemingen: Johan Baetens, Keizershoevestraat 21, 2610 Wilrijk, 03/281 78 59 - baetens.johan@telenet.be

Fort 7-nieuws: Johan De Ridder, Prins Boudewijnlaan 37, bus 5, 2600 Berchem, 0485/91 13 86 - johan.deridder3@telenet.be

Overige: Ingrid Van Havere, Edenlaan 32, 2610 Wilrijk, 03/828 22 39 of 0476/35 67 79 - ingrid.van-havere-1@bel.dupont.com

Teksten voor het volgend nummer van rAntGroen, met verschijningsdatum 1 juli,
ontvangen we graag ten laatste **15 mei 2006**.

In memoriam Jef Aerts

Het bestuur en de leden van de vereniging waren met verstomming geslagen toen ze het nieuws vernamen van het plotse overlijden van Jef Aerts op 9 maart 2006.

Hij had de weg naar de natuur gevonden en kwam meer en meer met ons op stap.

Na een oproep in ons tijdschrift enkele maanden geleden, had Jef zich spontaan geëngageerd als nieuwe layouter van rAntGroen, een taak die hij met veel inzet en gedrevenheid opnam. De rAntGroen die u nu in handen heeft, is zijn laatste werk geworden.

De afdeling treurt ten zeerste om dit belangrijk menselijk verlies en wenst Kris, zijn echtgenote, zijn kinderen en familie alle steun toe in deze moeilijke dagen. Wij zullen Jef zeker herinneren als een gedreven Natuurpunter.

Jef, we zullen je missen.

Laat ons allen samen bouwen aan de verdere toekomst van de afdeling

Wanneer ik dit artikeltje schrijf, de dag na de Lokale Algemene Vergadering van 11 februari, ben ik echt opgetogen ondanks de sneeuw buiten. Het organiseren van een Lokale Algemene Vergadering in de stijl en het formaat zoals we die heden organiseren, is immers geen lachertje en vergt erg veel voorbereiding.

Niet alleen de meer praktische zaken zoals de kaas- en wijnavond vergen voorbereiding maar vooral de bestuurlijke aspecten zoals het financieel afsluiten van het vorige boekjaar en de begroting voor het komende jaar, het stellen van aandachtspunten voor 2006 voor ieder van de deelvelden van onze afdeling (beleid, studie, beheer, beweging en educatie) evenals voor de afdeling zelf. Aan de reacties van de leden gisteravond en vanmorgen wanneer ik mijn mailbox opende, denk ik wel dat ik mag stellen dat de LAV een groot succesnummer werd. Niet alleen de deelname was erg hoog (meer dan 80 stemgerechtigde leden) maar ook de sfeer en de inhoud waren groots. Ik zou hierbij iedereen willen danken en in het bijzonder mijn bestuursleden, die meer dan een steentje hebben bijgedragen tot het welslagen van deze avond. Tevens wil ik alle nieuwe mensen verwelkomen die zich kandidaat hebben gesteld voor één of andere bestuurs- of coördinatietaak, of gewoon een helpende hand willen uitsteken voor één of andere activiteit.

Verder in dit rAntGroen-nummer tref je het verslag van de LAV van 11 februari aan zoals verstuurd aan Natuurpunt nationaal. Het verslag verwijst op verscheidene plaatsen naar de presentatie van die avond, die je kan downloaden van onze website www.zuidrand.be

Op de LAV werd bijzondere aandacht besteed aan een aantal aandachtspunten voor onze afdeling voor het komende jaar. Ik zou twee hiervan nader willen toelichten: de eerste plannen voor een Natuurhistorische tentoonstellingsruimte en het verder uitbouwen van de natuurstudiepool in onze afdeling.

- De conciërgewoning op het Fort kwam recentelijk vrij. Onze afdeling stelde het idee voor aan Aminal om hierin enerzijds een nieuwe conciërge te herbergen met affiniteit met het Fort en de natuurbeweging en anderzijds een gedeelte van het gebouw te gebruiken voor een Natuurhistorisch museum omtrent de link tussen Fortengordel en natuur. De ideeën zitten nog in de planningsfase maar Aminal reageerde alvast positief. Geïnteresseerde leden die mee willen werken aan dit ambitieuze project kunnen contact opnemen met Peggy of Nancy.
- Dit jaar hebben we de studieactiviteiten op ons grondgebied verder uitgebouwd. Inventarisatie van de voorjaarsflora, insecten en planten in al de gemeenten van onze afdeling was het aandachtspunt in 2005. We plannen zeker en vast om deze activiteiten verder te zetten zo niet uit te breiden. Neem gerust contact op met Ronny Deckers indien je geïnteresseerd bent in één van deze disciplines.

2006 wordt dus alweer een hele uitdaging zij het meer één van constructieve opbouw en lancering van nieuwe ideeën. Ik ben er zeker van dat ik kan rekenen op de steun van velen om hun steentje hiertoe bij te dragen.

Hugo Waeterschoot
Voorzitter

Algemeen

Lidmaatschap Natuurpunt: 20 euro per jaar te storten op rekening van Natuurpunt vzw (230-0044233-21) met vermelding: lidmaatschap, Afd. Zuidrand Antwerpen, naam en adres. Als lid van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen ontvangt u het algemeen verenigingsmagazine Natuur.blad en ons afdelingstijdschrift rAntGroen.

Abonnement op rAntGroen: Voor leden van andere afdelingen door storting van 6 euro op onze rekening met vermelding van uw naam en adres.

Verzekering: Ieder lid is verzekerd inzake burgerlijke aansprakelijkheid bij deelname aan de Natuurpuntactiviteiten.

Niet-leden gaan mee op eigen verantwoordelijkheid.

Inschrijving voor de autobustochten: Alle gezinsleden tot en met 12 jaar gaan gratis mee indien vergezeld van ouders. Studenten en bijstandtrekkers betalen het tweede bedrag.

De eerst ingeschrevenen hebben voorrang indien de deelnemingsprijs betaald werd. Wie na storting niet mee kan, moet zo vlug mogelijk de leiding verwittigen zodat mensen die op de wachtlijst staan, kunnen meegaan.

Indien er onvoldoende inschrijvingen zijn, gaat de tocht door met eigen wagens of met minibuses.

Annulatie bij autobustochten: Leden die door ernstige redenen niet kunnen deelnemen en uiterlijk 2 dagen vooraf de leiding verwittigen, hebben recht op een tegoedbon voor een volgende bustocht.

Annulatie bij weekends en reizen: Om tijdig vervanging te vinden vragen we u om afzegging zo spoedig mogelijk te melden. Teneinde de kosten te recupereren vragen we steeds 10% van de totale prijs bij afzegging. Bij afzegging binnen de maand voor de reis dient er minimum 25% van de totale prijs te worden betaald of de reeds gemaakte kosten indien deze hoger liggen dan 25%.

2e kwartaal 2006

Iedereen is welkom op alle wandelingen. Honden zijn niet toegestaan op onze activiteiten.

De gids/leiding treedt op als educatieve begeleider van Natuur- en Milieueducatie Natuurpunt.

- = Kostendelend vervoer (5 eurocent/km) wordt op de afspraakplaats georganiseerd
- = Kindvriendelijke tocht

Za. 1 apr. 2006

Verrassingstocht

7.55 u

Gids: Tuur Wuyts

03/449 99 11

Leiding: Ingrid Van Havere

03/828 22 39

Voor deze halvedagtocht laten we de bestemming voor U in het ongewisse om Uw nieuwsgierigheid te prikkelen. Het waarnemen van vogels zal wel op de voorgrond staan.

Afspraak: We verzamelen op de Bist te Wilrijk om 7.55u en vertrekken om 8.00u. Onvrijwillige telatkomers zullen aan de voet van het standbeeld van Peter De Deken op de Bist een kaartje vinden waar de bestemming op

vermeld staat. Einde ter plaatse rond 11.00u. Het aantal te wandelen km = 3 km.

Mee te brengen: verrekijker, telescoop, eventueel zaklamp en verder stevige wandelschoenen.

Gezien de speciale datum stellen we voor een knabbeltje voor onderweg mee te brengen dat we wel onderling gaan ruilen!

Zo. 9 apr. 2006

Vogels in het Molsbroek en de Kalkense Meersen

9.00 u

Gids: Luc Van Schoor

03/353 09 77

Leiding: Wim Roelant

0477/34 07 21

Vandaag bezoeken we twee prachtige natuurgebieden in Oost-Vlaanderen. We zullen ons hierbij concentreren op de vogelrijkdom die deze waterrijke reservaten in petto hebben. In het Molsbroek zullen we vanop de wandeldijk ondermeer speuren naar Geoorde Fuut, Zomertaling en Zwartkopmeeuw, soorten die profiteren van de bescherming die de aanwezige Kokmeeuwkolonie hen biedt. De natte weiden en sloten van de Kalkense Meersen bieden ons vrijwel zeker het genot van enkele baltsende Grutto's te

zullen aanschouwen. En wie weet treffen we er wel een zingende Blauwborst of Rietzanger aan?

Afspraak: Vertrek op de Bist te Wilrijk om 9.00u (kostendelend vervoer mogelijk!). Het einde ter plaatse is voorzien omstreeks 17.00u.

Mee te brengen: picknick, verrekijker, ev. telescoop, veldgidsen, fototoestel, bij regenweer waterdicht schoeisel (bv. laarzen) en regenkledij.

Zo. 23 apr. 2006

Vlaamse Ardennendag - Landschapswandelingen

7.30 u

Gids: Voormiddag: Paul Pals

0485/85 13 64

Namiddag: Karel De Waele

Leiding: Nancy Geldhof

0485/55 45 31

Ronny Deckers

Voor de 28e keer wordt dit jaar de Vlaamse Ardennendag georganiseerd. Het is voor onze afdeling een traditie geworden om hieraan deel te nemen. Dit jaar kozen we het volgende programma voor u uit. In de voormiddag zal Paul Pals ons opwachten aan de kerk van Rozebeke, vanwaar hij ons zal begeleiden op een wandeling in de Zwalmstreek. Paul is een gids uit het Antwerpse, met een goede algemene

zanderig, terwijl het lager gelegen deel kleiig is, waardoor daar ook een bronbeekje te vinden is.

Afspraak: We vertrekken om 7.30u met kostendelend vervoer op de Bist in Wilrijk. Het einde van de tocht is voorzien rond 17.00u ter plaatse. We zijn terug te Wilrijk omstreeks 19.00u.

Mee te brengen: laarzen, verrekijker, loep, veldgidsen,

fototoestel, picknick en geld voor drank.

Als blijk van appreciatie voor de inzet van de gidsen vragen we een bijdrage van 2 €p.p. Dit geld zullen we schenken aan het natuurgebied 'Burreken', waar Paul Pals actief is.

Ter plaatse zullen ook nestkasten te koop aangeboden worden ten voordele van Afd. Natuurpunt Vlaamse Ardennen.

natuurkennis, vooral insecten. Tussen 12.00u en 13.30u krijgen we tijd om onze picknick te verorberen in een cafeetje in Zulzeke.

Om 14.00u vertrekken we begeleid door Karel De Waele (een goede plantenkenner) aan de kerk van Zulzeke. Hij neemt ons mee naar het Kabernol. Dit is een beukenbos met typische voorjaarsflora (Bosanemoon, Wilde Hyacint, Heelkruid en Muurhavikskruid). Het hoger gelegen gedeelte is

Anemone nemorosa

Zo. 30 apr. 2006 **Voorjaarsflora**
9.00 u Gids en leiding: Peggy Beers en Johan De Ridder 0485/52 81 25

Een fietstocht in onze eigen afdeling op zoek naar voorjaarsflora en ander groen gespuis. Het te volgen parcours blijft een verrassing!

Afspraak: We vertrekken op de Bist om 9.00u en hopen rond 12.00u terug aan te komen.

Mee te brengen: eigen fiets, een knabbeltje voor onderweg en regenkleddij.

WE 6-7 mei 2006 **Zwaluweninventarisatie in onze afdeling**

Leiding: Hugo Waeterschoot

03/455 22 12

hugo.waeterschoot@tiscali.be

14.00 u

Ronny Deckers

0485/55 45 31

ronald.deckers@telenet.be

Enkele jaren geleden inventariseerden we in onze afdeling de broedplaatsen van Zwaluwen, allen beschermde soorten die het de laatste decennia erg moeilijk hebben. Gedurende dit weekend plannen we een aantal fietstochtjes doorheen de verschillende gemeenten van onze afdeling, waarbij we de oude nestplaatsen terug gaan opzoeken en eventueel terug op zoek gaan naar nieuwe nestplaatsen. We vertrekken steeds aan de kerk of het gemeenteplein volgens volgend schema :

- zaterdag: 14.00u-18.00u: Hove (kerk) en Wilrijk (voor districtshuis)
- zondag: 14.00u-18.00u: Edegem (gemeenteplein) en Aartselaar (kerk)

Benevens de telling zelf trachten we wat toelichting te geven omtrent de levenswijze en ecologie van deze prachtige vogels. Om alles in goede banen te leiden zouden we je willen vragen om voorafgaandelijk contact op te nemen per mail of telefoon met Hugo of Ronny zodat we enigszins een zicht hebben op wie, waar komt opdagen. De actie zal voorbereid worden gedurende een avond enkele weken voorafgaand aan de telactie. Deze avond zal aangekondigd worden via de gebruikelijke

foto: Willy Ceulemans

Snelberichten die per e-mail verzonden worden. Geef gerust een seintje aan één van beide contactpersonen indien je geen e-mail hebt of je de flits (nog) niet ontvangt. We zorgen er dan voor dat je op de hoogte gehouden wordt. De gegevens van deze telling worden nadien overhandigd aan het Instituut voor Natuur- en Bosbouw (INBO) in opvolging van de inventarisatie van de broedvogelatlas; een bijzonder nobel doel, dus we hopen een klein steentje bij te dragen tot de opvolging en bescherming van deze vogelsoorten. Ben je begaan met onze inlandse vogelsoorten, dan verwachten we je zeker dit weekend!

Waar zitten onze zwaluwen en Huismussen?

Ook aan het in kaart brengen van de Huismus in Vlaanderen willen wij graag onze medewerking verlenen. Maar hiervoor hebben wij uw hulp nodig. Dus als u nesten van zwaluwen of Huismussen in onze regio weet, graag een seintje aan Ronny. Dank u!

Za. 13 mei 2006 **Natuur in de buurt**
13.15 u Gids: Ralf Gyselings
Leiding: Nancy Geldhof 0485/85 13 64

Vandaag gaan we op verkenning in onze eigen afdeling. Met deze wandeling willen we tegemoet komen aan de wens van onze leden om een keertje de gewone alledaagse planten te leren kennen en die zijn nog veel mooier dan jullie denken. Hiervoor kozen we het Geitenpad in Wilrijk. Dit gebiedje is verschillende biotopen rijk en Ralf zal ons daar uitgebreid laten kennismaken met de verschillende planten die daar in elkaars gezelschap te vinden zijn.

We hopen ook vele deelnemers warm te maken voor onze plantenwerkgroep.

Afspraak: Vertrek om 13.15u op de Bist in Wilrijk of om 13.30u ter plaatse (parking Mariënborg). Het einde is voorzien om 16.30u.

Mee te brengen: loep, plantengids en fototoestel.

Za. 20 mei 2006 Laatste dag om in te schrijven voor de fietstocht Limburgse Maasvallei dd. 25 juni 2006

Za. 20 mei 2006

Libellen in de Kalmthoutse Heide

9.00 u

Gids: Noby Thys

Leiding: Catherine Vandercruyssen

03/288 81 07

foto: Willy Ceulemans

Dit jaar is het thema van onze insectencursus de libellen. Bij onze eerste praktijkwandeling onder leiding van Noby Thys van Natuurpunt worden alle gepassioneerde insectenliefhebbers uitgenodigd deze beestjes van dichterbij te bewonderen.

Afspraak: Om 9.00u op de Bist te Wilrijk. Het einde is voorzien om 13.00u ter plaatse.

Aantal te wandelen km: niet van toepassing, hoe minder we wandelen, hoe meer we libellen zien!

Mee te brengen: vergrootglas en veldgids libellen, vlinders, insecten ...

Do. 25 mei 2006

Laatste dag om aan te melden voor De Watering en de De Liskens dd. 5 juni 2006

Zo. 28 mei 2006

Natuurparels in Vlaams Brabant

8.30 u

>12j.

Gids: Lieven De Schamphelaere

Leiding: Luc Van Schoor

016/73 58 39

03/353 09 77 of 0494/33 63 09

Vandaag kan je kennis maken met enkele merkwaardige natuurgebieden in Boutersem en Hoegaarden. Onze gids is, als verantwoordelijke voor de aankoop van natuurgebieden in de afdeling Natuurpunt Velpe-Mene, de uitgelezen persoon om ons rond te leiden.

De Snoekengracht is de natuur in een notendop. Op een kleine oppervlakte vind je hier heel veel verschillende biotopen: hooiland, moereasspirearuigten, elzenbroekbos, verbost park en waterpartijen. Hier vind je ook één van de mooiste dottergraslanden van Vlaanderen. De Brede Orchis is het paradepaardje van de Snoekengracht. Van een viertal exemplaren in 1976 breidde ze massaal uit tot 6400 bloeiende exemplaren in 2002. Bij de zeldzame planten horen verder Sterrengoudmos en Trilgras. Je mag er ook aardig wat zangvogels verwachten.

Na de middag, waarbij de "witte" zeker zal schuimen, maken we een flinke wandeling in de buurt van Hoegaarden. Het landschap uit het bekende bierdorp spreekt tot de verbeelding. Met zijn uitgestrekte akkers, wijdse vergezichten, diep ingesneden groene valleien en prachtige holle wegen is de streek uitgegroeid tot het mekka van de zachte natuurgenieter. We maken kennis met het Rosdel-Schoorbroek, een quasi aaneengesloten natuurgebied, beheerd door Natuurpunt Velpe-Mene. De beekvallei zelf is een mozaïek van oude graslanden, rietpercelen, ruigten, elzenbroek en populierenaanplantingen. Deze laatsten worden stelselmatig gekapt om plaats te maken voor meer natuurlijk bos of moerassige ruigten. Op de oude percelen groeien, mede door een gericht maai-beheer, enkele zeldzame orchideeënsoorten.

Dit kleinschalig landschap vormt een geschikt biotoop voor bijzondere vogels als: Bruine Kiekendief,

Natuurpunters in de Rosdelvallei

Boomvalk, Nachtegaal, Waterral, Roodborsttapuit en Sprinkhaanzanger. De Geelgors komt nergens in Vlaanderen in dergelijke aantallen voor en voor de Grauwe Gors is de streek zelfs uniek. In dit mozaïekenlandschap komt zelfs nog de Wilde Hamster voor al krijg je deze knager zelden te zien. Hoe dan ook: dit is geen uitstap als een andere maar wel één die meer dan de moeite waard is!

Afspraak: We vertrekken om 8.30u op de Bist te Wilrijk (kostendelend vervoer). Aansluiten is alleen mogelijk via een telefoontje met de leiding ten vroegste een week voor de tocht. Het einde is voorzien omstreeks 17.30u ter plaatse. Aantal te wandelen km = 10 tot 12 km.

Mee te brengen: picknick, drank, loep, kijker, telescoop, flora, vogelgids, foto toestel, laarzen bij regenweer en stevig schoeisel.

Za. 3 juni 2006

Vroege ochtendwandeling: Broek in Blaasveld5.30 u Leiding: Nancy Geldhof
Ingrid Van Havere

0485/85 13 64

0476/35 67 79

Het ontwaken van de natuur is altijd een speciale gebeurtenis, die we toch niet zo dikwijls van dichtbij meemaken. Daarom doen we vandaag een extra inspanning om in het donker te vertrekken, zodat we met het opkomen van de zon in het gebied zijn om het ontwaken van de verschillende vogels mee te maken, die, nu het broedtijd is, zeker van zich zullen laten horen. Bij het herkennen van de

verschillende soorten verwachten we dat velen van jullie zeker hun steentje zullen kunnen bijdragen.

Afspraak: Vertrek om 5.30u op de Bist in Wilrijk met kostendelend vervoer. Einde rond 9.00u ter plaatse.

Mee te brengen: verrekijker, fototoestel, stevig schoeisel en een goed humeur.

Ma. 5 juni 2006

De Watering te Lommel (VM) en de Liskens te Bergeyk (NM)8.00 u Gids: Voormiddag: Albert Mertens
Namiddag: Toon Janssens

011/64 94 00

Leiding: Tuur Wuyts

03/449 99 11

Ooit gehoord van “vloeiveiden”??? Dan is dit het moment! Het natuurgebied De Watering is ongeveer 167 ha groot en is sinds september 1976 eigendom van de gemeente Lommel. Albert zal U uitgebreid vertellen over de geschiedenis en het beheer van dit merkwaardige gebied. 's Middags verkennen we De Liskens. Een complex van 13 voormalige viskweekvijvers vormen een uniek biotoop dat thans eigendom is van Natuurmonumenten. Verleden jaar is het Wouwaapje hier gesignaleerd en in de trektijd pleisteren er regelmatig Visarenden.

Afspraak: We vertrekken om 8.00u op de Bist te Wilrijk (kostendelend vervoer). Het einde is voorzien omstreeks 17.00u ter plaatse. Wandelaafstand: max. 8 km.

Mee te brengen: picknick, verrekijker, eventueel telescoop voor 's namiddags, loep en laarzen bij regenweer. Drank is verkrijgbaar in het Wateringhuis tegen democratische prijzen. Deelname in de kosten: 1 €pers.

Gelieve Uw deelname minstens 10 dagen vooraf te melden aan de leiding.

Zo. 11 juni 2006

**De Limburgse Maasvallei:
zomerflora en landschapwandeling St. Pietersberg**8.00 u

Gids en leiding: Hugo Waeterschoot

03/455 22 12

hugo.waeterschoot@tiscali.be

Twee jaar geleden trokken we al eens naar deze streek maar pas einde juni. Vele Natuurpunters stonden toen in bewondering voor deze voor Vlaanderen exceptionele en prachtige zomerflora, die je hier op deze kalkrijke ondergrond kon aantreffen. Op algemeen verzoek herhalen we de wandeling langsheen de zuidhelling te Eben-Emael! In de voormiddag bezoeken we de zuidoostelijk georiënteerde kalkhellingen van de St. Pietersberg juist op de Waals-Vlaamse grens. Deze steile helling werd destijds letterlijk en figuurlijk uitgehold voor de plaatselijke mergelwinning. Nu is ze de vindplaats van een rijke en diverse plantengemeenschap waaronder vele orchideeënsoorten, die tevens heel wat insecten en zeldzame vlindersoorten aantrekt. Vele planten (en dieren) kennen hier in de omgeving van de St. Pietersberg, juist ten zuiden van Maastricht, trouwens hun meest noordelijke verspreidingsgebied. Met een beetje geluk kunnen we de bloei van enkele honderden “soldaatjes” (orchideeënsoort) en vele duizende Wollige Ratelaars aanschouwen. Ronduit fascinerend. De streek is bovendien landschappelijk erg aantrekkelijk, door de bonte afwisseling van struwelen, open terreintjes en kleine poeltjes. Een streling voor het oog dus!

Na onze boterhammen in het veld verorberd te hebben (ingeval van mooi weer), maken we een mooie wandeling doorheen een zijvallei van de Maas, ditmaal op Nederlands

grondgebied. Deze wandeling brengt ons langsheen een aantal mooie holle wegen, wegbermen, wijn- en boomgaarden en staat garant voor een zeer gevarieerd patroon aan landschappen. Een absolute streling voor het oog!

Afspraak: We vertrekken om 8.00u stipt te Wilrijk (Bist, recht tegenover het Districtshuis). We verwachten terug in Wilrijk te zijn rond 18.30u. Aantal te wandelen km = 7 km.

Verplaatsing: We gaan voor de eerste maal op tocht met een kleinere bus (30 plaatsen) waardoor we de kosten maximaal kunnen drukken. Het bestuur heeft voor deze kleinere bustochten een speciale regeling uitgewerkt (zie elders in deze rAntGroen onder bestuursberichten). De deelnameprijs bedraagt hierdoor slechts 10 €per persoon bij voorafgaandelijke melding en storting op rekening van onze afdeling (zie blz. 2) en 12,5 €cash op de bus. Opgepast het aantal deelnemers wordt strikt beperkt tot 30. Wie dus eerst inschrijft kan mee of, als er nog plaats is, wie eerste op de Bist is.

Mee te brengen : stevige stapschoenen (laarzen zijn niet noodzakelijk), picknick (bij mooi weer eten we in open lucht in het veld; bij regenweer zoeken we een cafeetje op), loep, planten- en/of insectengids indien de gelukkige bezitter, verrekijker, ...

Za. 17 juni 2006
9.00 u

Hooilandbeheer Fort 7

Leiding: Peggy Beers en Johan De Ridder

0485/52 81 25

Na de grote werken van 2001 zijn het glacis en het loskadeplein prachtig ontwikkeld tot bloemrijke graslanden en ruigten. Om de gewenste verhouding tussen grasland en ruigte op peil te houden, is het wenselijk om dit jaar ook in het zomerseizoen te maaien. We voorzien twee dagen. De exacte locatie wordt vastgelegd op basis van

de hoeveelheid aanwezigen en de ontwikkeling van de vegetatie op dat moment.

Afspraak: Om 9.00u aan het lokaal De IJsvogel, Legerstraat 40 te Wilrijk. Einde voorzien rond 12.00u. Mee te brengen: stevig schoeisel en werkkledij.

Za. 24 juni 2006
9.00 u

Hooilandbeheer Fort 7

Leiding: Peggy Beers en Johan De Ridder

0485/52 81 25

Tweede werkdag op Fort 7 (Zie za. 17 juni).

Afspraak: Om 9.00u aan het lokaal De IJsvogel, Legerstraat 40 te Wilrijk. Einde voorzien rond 12.00u. Mee te brengen: stevig schoeisel en werkkledij.

Zo. 25 juni 2006

Fietstocht Limburgse Maasvallei

Gids: Wim Roelant

0477/34 07 21

7.30 u

Leiding: Moniek Van den Bergh

03/457 54 49

Vrienden natuurliefhebbers en buitenmensen, wat denken jullie van een fietstocht in de prachtige Maasvallei? Op een hopelijk zonnige zondag zullen we vandaag onze kuiten trainen door op een stalen ros – aan een gezapig tempo welteverstaan – de grenzen tussen beide Limburgen te verkennen. Deze regio leent zich hier dan ook uitermate toe met haar natuurlijke landschappen langsheen een meanderende Maas! Wat wil een mens nog meer? Van de natuur genieten en gezond bewegen in één keer!

Afspraak: We vertrekken om 7.30u aan de Bist te Wilrijk. Het einde is voorzien rond 17.00u ter plaatse. Het vertrekpunt van de fietstocht ligt in Dilsen-Stokkem, alwaar we fietsen huren aan het natuurcentrum De Wissen. Daarom is tijdig inschrijven noodzakelijk: vóór 20 mei 2006! Er zijn slechts 20 fietsen beschikbaar. Kostprijs €8,00/fiets, te betalen op het rekeningnummer van onze afdeling (zie blz.2).

Mee te brengen: picknick, dorstlessers, verrekijker, veldgidsen, fototoestel en eventuele regenkledij (die we hopelijk niet nodig zullen hebben).

Za. 1 juli 2006

Heidewandeling en Nachtzwaluwentocht

Gids: Walter Van Spaendonk

03/480 54 24 of 0479/98 57 77

13.00 u

Leiding: Wim Van Deynze

03/455 10 70

In de namiddag maken we een wandeling op de heide van Den Utrecht in Lage Mierde. Dit prachtig landschap is te vinden juist over de Nederlandse grens tussen Poppel en Ravels boven Turnhout. Dennenbossen, heide en vennen wisselen mekaar af. De Boompieper kunnen we bij wijze van spreke al aankruisen, verder wordt het uitkijken naar Zwarte Specht, Geelgors, roofvogels en Geoorde Fuut. Ook de heidevegetatie zal niet verwaarloosd worden. Na de avondpicknick in een plaatselijk café maken we nog een wandelingetje door de bossen om tegen het gepaste uur op de nachtzwaluwenplaats te zijn. Waar we de Nachtzwaluw gaan beluisteren en hopelijk ook bewonderen zal vastgelegd worden na de voorbereidingen. De verrassing van deze uitstap zal zeker van Wim Van Deynze komen. Hij zal ons overladen met boeiende verhalen uit zijn jeugd die hij in die streek heeft doorgebracht.

Afspraak: We vertrekken met eigen wagens op de Bist te Wilrijk (kostendelend vervoer) om 13.00u. Wie wil, kan aansluiten aan de kerk van Ravels om 13.45u. Wie 's avonds wil aansluiten, kan contact opnemen met de gids. Het einduur is voorzien omstreeks 24.00u ter plaatse.

Aantal te wandelen km = 10 km.

Mee te brengen: picknick, loep, kijker, telescoop, fototoestel en stevig schoeisel.

Boompieper

foto: Willy Ceulemans

Zo. 9 juli 2006

Kinderactiviteit: Libellen

Leiding: Nancy Geldhof

0485/85 13 64

13.30 u ☺ > 7j.

Educatieve Werkgroep

Nu de zomer op z'n hoogtepunt is, gonst het overal van de rondvliegende insecten. Eén van de opvallendste groepen hiervan zijn zeker de libellen en hun kleinere broertjes, de waterjuffers. We gaan een tocht maken langs kleine grachtjes, op zoek naar alles wat aan en in het water leeft. Maar ook spelletjes maken ons slimmer. Hou jij ook van libellen en wil je met ons mee, dan is vlug inschrijven de boodschap.

Afspraak: Vertrek om 13.30u aan Fort 7, Legerstraat 40 te Wilrijk. Einde om 17.00u.

Mee te brengen: drinken en 4-uurtje (graag zonder wegwerpverpakking), potjes en schep- of vliedernet.

PS: Op deze tocht zal er voor ouderopvang gezorgd worden door onze fortgidsen.

Ma. 10 juli 2006

Laatste dag om in te schrijven voor de fietstocht Rondje Pontje
dd. 21 juli 2006

Vr. 21 juli 2006

Fiets een Rondje met een Pontje in Zeeland

Gids: Luc Van Schoor

03/353 09 77 of 0494/33 63 09

☺ > 12j.

Leiding: André De Mul

03/828 70 32

De meer dan 100 verschillende veerdiensten en pontjes in Zeeland hebben plaatsgemaakt voor Deltadammen, -bruggen en -tunnels. Maar in de zomer herleeft in Zeeland de tijd van weleer; een aantal pontjes is dan weer in de vaart, speciaal voor voetgangers en fietsers, soms via oude historische trajecten. Dit jaar al voor de 10e keer ... een jubileumjaar!

Vorig jaar genoten we, zelfs tweemaal!, van het vogelrijke Schouwen en de Oosterschelde met prachtige waarnemingen van o.a. broedkolonie Grote Sterns, zonnende Zeehonden en Bruinvissen rond de boot. Aangezien de vaarkalender pas in april uitkomt, houden we ons programma nog even in beraad tot in de eerstvolgende rAntGroen, maar we kiezen voor onze vijfde editie vast en zeker een nieuw en boeiend vaar- en fietstraject. In Nederland is 21 juli werkdag, dus rustiger.

Wegens de grote belangstelling vorig jaar voorzien we een mogelijke bijkomende fietsdag (30 juli, zie aldaar).

Afspraak: Zorg dat je er zeker bij bent op 21 juli en schrijf tijdig in. Dat kan vanaf nu tot uiterlijk 10 juli door storting van €10 (vaarkosten en reservatie) op onze rekening (zie blz. 2). Bij inschrijving wel vermelden: Rondje pontje, aantal deelnemers, fietsvervoer met eigen wagen ja/nee,

foto : Sonja Van Kerckhove

mogelijke plaats(en) in auto voor medefietsers/fietsen en je telefoonnummer. Dat kan ook via een mailtje naar andre.de.mul@versateladsl.be of via een telefoontje naar Luc of André. Indien nodig zorgen we voor extra fietsvervoer (+ €1 per fiets).

Mee te brengen: picknick, drank, kijker, fototoestel, stevig schoeisel, regenkledij en fiets.

Zo. 30 juli 2006

Rondje met een Pontje in Zeeland

Gids: Luc Van Schoor

03/353 09 77 of 0494/33 63 09

☺ > 12j.

Leiding: André De Mul

03/828 70 32

Het aantal deelnemers voor de fiets- en vaartocht van vrijdag 21 juli is beperkt tot max. 20. Bij voldoende belangstelling, d.w.z. min. 30 deelnemers, wordt vandaag een tweede tocht ingericht eventueel met een verschillend programma zodat deelname aan beide fietstochten mogelijk is.

Wie daarvoor interesse heeft, kan dit vermelden bij de inschrijving voor de tocht van 21 juli (zie aldaar). Verdere inlichtingen in volgende rAntGroen of bij de inrichters.

Verlengd weekend Schiermonnikoog van Vrijdag 25 tot Maandag 28 augustus een paradijslijk waddeneiland

Gids : Hugo Waeterschoot

Leiding : Catherine Vandercruyssen

Opnieuw organiseert onze afdeling een verlengd weekend naar Schiermonnikoog, het meest Noordelijke bewoonde waddeneiland van Nederland. Dit paradijs bestaat voor het grootste deel uit een uitgestrekt natuurreservaat dat via schorren en kwelders naadloos overgaat in de Waddenzee. Schier was trouwens het eerste Nationaal Park van Nederland daterende van 1989. Het eiland herbergt een schat aan kleinschalige polders, duinvalleien en kwelderlandschappen die borg staan voor vele planten en vogelsoorten. Bovendien is het eind augustus het uitgelezen trekseizoen voor steltlopers, die je hier deze periode met tienduizenden kan aantreffen op de hoogwatervluchtplaatsen. Bijkomende info over de bijzondere natuurwaarde van het eiland kan je vinden op de websites : www.nationaalpark.nl/schiermonnikoog en www.schiermonnikoog.net.

Het programma van dit goedgevuld 4-daags arrangement omvat oa.

een wandeltocht doorheen de duinen van de Westerplas, enkele hoogwatervluchtplaatsen voor steltlopers, een bezoek aan vochtige duinvalleien op zoek naar zeldzame orchideeënsoorten, een lange kwelderwandeling door de uitgestrekte schorren, een strandwandeling op zoek naar

zeehonden en schelpen, ... We verplaatsen ons hierbij steeds met de fiets waardoor we het landschap goed kunnen bewonderen.

We verblijven in een gezellig familiepension (Hotel Duinzicht) gelegen aan de rand van de oude Dorpskern. We schatten de kostprijs van het weekend momenteel in op 285 €persoon. Deze prijs bevat boot en busvervoer op het eiland, alle verblijfskosten, maaltijden (excl. drank) en fietsenhuur. Aangezien we nog wachten op de definitieve prijsberekening van het hotel, is deze prijs voorlopig richtinggevend.

Ben je geïnteresseerd stort dan als de bliksem 125 €voorschot/persoon op rekening 979-9767547-40 van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen met vermelding van Schier, naam van de deelnemers telefoon en e-mail. Het aantal deelnemers is beperkt tot 20. Er zijn enkel 2-persoonskamers en 4-persoonstuinappartementen (2 aparte kamers) ter beschikking, zodat

individuele deelnemers even moeten afspreken met andere kandidaten (bel Catherine Vandercruyssen 03/288.81.07). De verplaatsing heen en terug gebeurt met eigen wagens waarbij we trachten alle wagens maximaal te vullen (kostendelend).

Startvergadering Insectenwerkgroep en Plantenwerkgroep 2006

De zomertijd is terug, de insectjes zijn overal aanwezig en de eerste bloemen steken de kop op. Hoog tijd dus om de planten- en insectenwerkgroep uit hun winterslaap te halen. Beide werkgroepen zullen dit jaar samen op stap gaan.

Plantenwerkgroep

De plannen voor dit jaar

- Verdere inventarisatie van onze gebieden
 - Beginnerscursus (1 avond en verder elke week in het veld, zie hieronder bij de cursussen)
 - Medewerking aan projecten van Natuurpunt nationaal
- Enkele zaterdagmiddagtrips naar interessante gebieden buiten onze regio.

Voor suggesties of meer info:

Ronny Deckers,

tel.: 0485/55 45 31,

e-mail: ronald.deckers@telenet.be

Insectenwerkgroep

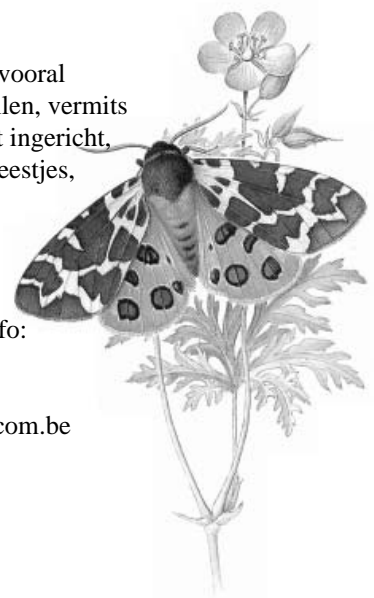
De insectenwerkgroep zal vooral aandacht hebben voor libellen, vermits er dit jaar een cursus wordt ingericht, maar ook voor lieveheersbeestjes, sprinkhanen, dagvlinders, spinnen en boom- en bodemwantsen.

Voor suggesties of meer info:

Johan Baetens

tel.: 03/281 78 59,

e-mail: johan.baetens@yucom.be

De startvergadering voor beide werkgroepen gaat door
woensdag 12 april 2006 om 20.00u
in het info-lokaal "De IJsvogel", Legerstraat 40, Fort 7.
Beginners en nieuwe mensen zeer welkom!!!

Cursussen

Informatie bij Catherine Vandercruyssen,
tel 03/288 81 07, e-mail: cvdx@pandora.be

Inschrijving voor al deze cursussen door storting van het juist bedrag op rekening **979-9767547-40** van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen met als mededeling "grassen", "libellen", "planten", "vleermuizen", "paddestoelen - beginners" of "paddestoelen - gevorderden" + uw naam en telefoonnummer/e-mailadres.

Grassen-, zeggen- en russendeterminatie

Dieper ingaan op de kennis van vorige jaren of de grassen voor het eerst ontdekken! We blijven in verwondering over deze prachtige bloeiwijzen, maar het determineren ervan is niet gemakkelijk.

Onze praktische grassendeterminatiecursus gaat door op vrijdag 5/5, 12/5, 19/5, 2/6, 9/6, 16/6, 23/6 en 30/6/2006. Onder leiding van Hans Vermeulen determineren wij elke

vrijdagmorgen van 9.00 u. tot 12.00 u. grassen, zeggen en russen.

De afspraakplaatsen zullen aan de deelnemers worden medegedeeld.

De prijs bedraagt 18 euro voor Natuurpuntleden.

Niet-leden betalen 38 euro en zijn dan automatisch lid.

Libellen

Wie is er bij een plas water al niet geboeid geweest door de sierlijke libellen, de vliegende kleurige helikoptertjes. Nobby Thys van Natuurpunt zal ze u allemaal voorstellen en leren herkennen want als je ze kent wordt het nog fascinerender! Een aanrader dus! Daarna kan je je kennis ook nog in praktijk omzetten door deel te nemen aan onze insectenwerkgroep.

Theorie: donderdag 4 en 11 mei 2006 van 20.00 u. tot 23.00 u. in de IJsvogel, Fort 7, Legerstraat 40, Wilrijk.

Praktijk: 20 mei 2006 van 9.45 u. tot 13.00 u., Kalmthoutse Heide, afspraak aan het Bezoekerscentrum (of om 9.00 u. op de Bist in Wilrijk, zie agenda)

en 8 juli 2006 van 14.00 u. tot 17.00 u., Goorkantloop, afspraak aan 't Badhuis, Emblemsesteenweg 73 te Kessel.

Prijs: 14 euro, syllabus inbegrepen.

Plantendeterminatie voor beginners

Omdat dit reeds verscheidene malen gevraagd werd, omdat we zoveel nieuwe leden hebben, omdat we iedereen willen aansporen om zich aan te sluiten bij onze Plantenwerkgroep, organiseren we speciaal voor alle beginners een leuke plantencursus. Ralf Gyselings zal ons tijdens de theorieles alle determinatiekenmerken van de planten uitleggen. Tijdens de twee praktijklessen gaan we kijken naar alles wat groeit en bloeit en gaan we stap voor stap onder peterschap van de Plantenwerkgroep leren determineren!

Vervolgens zijn alle cursisten uitgenodigd hun kennis te laten evolueren door samen met de Plantenwerkgroep op pad te gaan. Iedereen welkom!

Theorie: woensdag 10 mei van 19.30 u. tot 22.30 u. in de IJsvogel, Fort 7, Legerstraat 40, Wilrijk.

Praktijk: woensdag 17 en 31 mei van ± 18.00 u. tot 21.00 u. (volgens het uur van ondergang van de zon).

De afspraakplaatsen, binnen onze afdeling, zullen aan de deelnemers worden medegedeeld.

Prijs: 3 euro.

Vleermuizen ☺ > 6 jaar

Het Fort herbergt in de winter een beperkte vleermuispopulatie, o.a. Watervleermuis, Snorvleermuis, Dwergvleermuis die hier hun winterslaap doorbrengen. Andere soorten zoals de Rosse Vleermuis en de Grootoor overwinteren meer in boomholtes zoals oude spechtenholten, waaraan op het Fortdomein en omgeving geen gebrek is. In het eerste deel van deze mini-cursus onderzoeken we de methoden waarmee we de winterverblijfsomstandigheden van de vleermuizen in belangrijke mate kunnen verbeteren. Dit passen we dan onmiddellijk toe in de praktijk. We onderbreken vervolgens even de cursus met een gezonde koude schotel. In het tweede deel van de cursus zullen we de vleermuizen van ons land leren kennen aan de hand van een diavoorstelling. Tijdens het derde deel trekken we weer naar buiten om te leren werken met een "bat" of vleermuisdetector. Dit zal ons toelaten de vleermuizen van

het Fort te determineren alsook hun gedrag en ecologie van dichterbij te bekijken. De cursus wordt gegeven door Hugo Waeterschoot.

Op deze cursus zijn ook de kinderen vanaf 6 jaar heel hartelijk welkom!

Datum: zaterdag 29 juli van 14.00 u. tot 22.00 u. in de IJsvogel, Fort 7, Legerstraat 40, Wilrijk.

Prijs: 5 euro, koude schotel inbegrepen. (Kinderen 3 euro.)

Meebrengen: goede zaklamp, stevig schoeisel, werkhandschoenen en een hamer.

Paddenstoelen, beginners en gevorderden

In navolging van de cursuskalender van Natuurpunt kondigen wij al onze cursus voor het najaar aan.

Theorie: één enkele avond op donderdag 31 augustus

Praktijk:

De praktijk wordt opgesplitst in een cursus voor beginners en een voor gevorderden

De wandelingen (8 voor de beginners, 8 voor de gevorderden) gaan door in de omgeving van Antwerpen, op zaterdagvoormiddag van 2 september tot 21 oktober 2006 voor beide groepen telkens van 9.00 u. tot 12.00 u. Afspraak is aan de ingang van het bezochte domein..

Prijs: 18 euro voor Natuurpuntleden. Niet-leden betalen 38 euro en zijn dan automatisch lid.

Meer info in de volgende rAntGroen.

Kaneelkleurige melkzwam (Lactarius quietus)

Stadsrandbos INSTUIF

Verkenningstocht en toelichting rond implanting Stadsrandbos

Wanneer : zondag 26 maart 2006 van 14.00 uur tot 17.30 uur

Waar : bijeenkomst en vertrek aan het Sportcentrum Aartselaar (De Ark, Kleistraat 204)

Leiding en Gidsen : Ronny Deckers (0485/55.45.31),
Guido Callaerts (03/828.11.03),
Hugo Waeterschoot (03/455.22.12)

Een groot gebied van onze afdeling komt in aanmerking voor het zuidelijk stadsrandbos. Het betreft het gebied Edegemse Hoek, Groeningenhof, Pannebossen op het grondgebied Edegem, Aartselaar en Kontich. Dat dit het uitzicht, landschap en natuurbelevingsgevoel in deze regio sterk kan beïnvloeden hoeft geen betoog.

Op dit moment werd een inrichtingsstudie opgestart omtrent hoe het gebied er in de toekomst zal uitzien. Tijdens een "instuif" georganiseerd door de milieuraden van de betrokken gemeenten, de vereniging voor Bos in Vlaanderen, de betrokken gemeentebesturen, met medewerking van Natuurpunt krijg je vandaag de mogelijkheid om :

- door het gebied te wandelen waarbij uw mening en suggesties worden gevraagd omtrent de inrichting
- een tentoonstelling in de sportzaal van Aartselaar te bewonderen waar het voorlopige ontwerp wordt voorgelegd en voorgesteld.

Belangrijkste doel van deze namiddag is dat we ook uw mening en verwachtingen zouden leren kennen.

Onze afdeling begeleidt een wandeling naar het deel Kontich-Edegem (Pannebossen, Vuile Plas, ...) en vertrekt om 14 uur vanuit de sporthal te voet richting Edegem. Na een stevige wandeling van 6 km (goed wandelschoeisel aangeraden) stappen we af aan de sporthal voor een korte infosessie.

Deze namiddag vormt een uitgelezen moment van inspraak voor een dossier dat het landschap in onze afdeling in belangrijke mate zal bepalen in de toekomst. We rekenen dan ook op jouw aanwezigheid.

Heb je moeilijkheden om aan de Sporthal van Aartselaar te geraken die namiddag, geef dan een telefonisch seintje aan iemand van de leiding.

Hugo, Ronny, Guido

Verslag Locale Algemene Vergadering 2006

Afdeling Natuurpunt Zuidrand Antwerpen

Vergaderplaats en datum : Kasteel Steytelinck Wilrijk, 11 februari

Conclusies en besluiten van de vergadering :

- 84 stemgerechtigde **deelnemers**
- Alle **agendapunten** werden door de voorzitter in detail toegelicht aan de hand van een uitgebreide presentatie. Bijkomende informatie omtrent werkingsprogramma, openstaande mandaten en geplande educatiecursussen voor 2006 was geafficheerd tijdens de vergadering.
- Het **werkingsverslag 2005** werd voorgesteld door een uitgebreide fotomontage die een overzicht gaf van de activiteiten gedurende het afgelopen jaar. Hierbij werd iets dieper ingegaan op de door de LAV 2005 goedgekeurde aandachtspunten:
 - o Kinderactiviteiten
 - o Meer aandacht voor lokale studie
- De LAV nam akte van en bevestigde een aantal bestuurlijke en andere **zaken die de agenda van de afdeling domineerden in 2005**:
 - o Nieuwe rAntGroenploeg
 - o De uitgroei van de Kern Hoboken tot een volwaardige afdeling
 - o De sterke ledengroei binnen de nieuwe afdeling (huidig ledenaantal benadert de 1000 en steeg met ongeveer 173 in de loop van 2005)
 - o De afdeling meer dan 100 activiteiten inrichtte in 2005 en actief was op alle 5 de domeinen van de missie van Natuurpunt (Beheer, Studie, Beweging, Beleid en Educatie) en hierbij activiteiten organiseerde in en voor het ganse grondgebied van de (nieuwe) afdeling.
- Voor ieder van de **werkgroepen** (Activiteiten, Beheer, Beleid, Communicatie, Cursussen, Educatie, Studie en Tijdschrift) werden **aandachtspunten voor de werking in 2006** voorgesteld (zie presentatie).
- Volgende bijzondere **aandachtspunten voor de algemene werking van de afdeling** werden goedgekeurd door de vergadering :
 - o Verdere verbreding bestuur en integratie nieuwe bestuursleden en coördinatoren
 - o Planning en aanvang werken voor Natuurhistorische tentoonstellingsruimte

- o Steun voor nieuwe rAntGroenploeg, secretaris en coördinator ledenadministratie
- o Uitbouw lokale ondersteuning voor behaagactie
- o Verdere uitbouw Studie op grondgebied afdeling
- o Versterking van de werkgroepen : Communicatie, Behaagactie, Studie, rAntGroen, Tentoonstellingsruimte
- o Inrichting van een speciale ledendag voor nieuwe leden
- De **resultatenrekening en balans** werd voorgelegd aan de vergadering en de hoofdlijnen kort toegelicht. De vergadering keurde de resultatenrekening en balans éénparig goed en dankte de penningmeester voor de stipte uitvoering.
- Een **aangepaste begroting voor 2006** werd toegelicht. De vergadering keurde deze éénparig goed en bevestigde de bijzondere aandachtspunten voor 2006 mbt. het financieel beheer :
 - o Spaarzaam blijven met kosten tijdschrift
 - o Behaagactie moet succes blijven
 - o Aanleg specifieke fondsen voor :
 - Aankoop terreinen : 1000 € en Natuurhistorische tentoonstellingsruimte : 2000 €
 - + opbrengst TORFS-actie winkel Wilrijk.
- De meeste van de driejarige mandaten voor **bestuur en coördinatoren** werden afgelopen LAV (2005) herbevestigd voor een periode van 3 jaar. In de loop van het 2005 namen Daniella Van Peel (secretaris) en An Caers (leden- en activiteitenadministratie) ontslag. De LAV en het bestuur bedankte beiden voor hun jarenlange vrijwillige inzet voor de afdeling.
- Volgende **nieuwe bestuursmandaten en coördinatoren** werden voorgelegd aan de vergadering en éénparig goedgekeurd:
 - o Studie : Ronny Deckers
 - o Secretaris : Johan Baetens
 - o Coördinator rAntGroen : Ingrid Van Havere
 - o Coördinator Activiteitenadministratie : Hilde Wuyts
 - o Coördinator Behaagactie : Guido Callaerts

- Tot slot keurde de LAV de **afgevaardigden voor de afdeling goed voor de Algemene Vergadering van Natuurpunt** :
 - o Natuurstudie (vzw): Ronny Deckers
 - o Natuurbeheer (vzw): Peggy Beers
 - o Educatie (vzw): Nancy Geldhof
 - o Beleid (informeel): Guido Callaerts
 - o Bijkomend mandaat voor AV-NP tgv. ledenaantal : Hugo Waeterschoot

De LAV werd besloten met een applaus als appreciatie voor de inzet van de coördinatoren en de bestuursploeg gedurende het uitdagende jaar 2005.

Getekend op 12 februari 2006

Hugo Waeterschoot, Johan Baetens,
voorzitter *secretaris*

Fotoprijskamp LAV

We konden het niet nalaten de genomineerde foto's van onze prijskamp te publiceren en onze fotografen te feliciteren, vooral onze winnaar, Maarten Waeterschoot.

Maarten Waeterschoot, Steenbolk

Nancy Geldhof, Vliegenzwam

Sonja Van Kerckhove, Visdiefje

Hugo Waeterschoot

Nieuw : op tocht met kleinere bussen

Naast de klassieke bustochten stelt het bestuur voor om beroep te doen op kleinere bussen (30 personen) voor activiteiten/tochten van meer dan 100 km waarbij we tussen de 20 à 30 mensen verwachten.

Dit heeft zowel voordelen voor de deelnemers (goedkoper als met eigen wagens, meer comfort en betere begeleiding), als voordelen voor de gids en de leiding die niet meer moeten nagaan of de 5 à 8 auto's kunnen volgen.

Door gebruik te maken van kleinere bussen kan ook de prijs gedrukt worden tot 10 €persoon. Het bestuur wil tevens experimenteren met een nieuwe specifieke busregeling voor dit soort tochten.

- De prijs is éénvormig 10 €zonder onderscheid (stemt overeen met 200 km).

- Je bent ingeschreven na storting van het verschuldigde bedrag op de rekening van de afdeling met vermelding van je naam en de bestemming.

- Je kan ook nog mee zonder inschrijving, op de dag zelf, mits er nog plaats is. Je betaalt dan wel 12,5 €cash op de bus. Diegene die zich als eerste aanbiedt die morgen heeft het eerste recht.

De procedure zal uitgetest worden voor een beperkt aantal tochten dit jaar startende met de tocht naar de Maasvallei en de St. Pietersberg op 11 juni.

Hugo

't rAntGroentje !

Kinder- en jongeren "Natuurpunt" hoek !

Hoi natuurvriendje,

Libellen en waterjuffers

Zondag 9 juli

Van 13.30 u. tot 17.00 u.

Nu de zomer op z'n hoogtepunt is, gonst het overal van de rondvliegende insecten.

Eén van de opvallendste groepen hiervan zijn zeker de libellen en hun kleinere broertjes, de waterjuffers. We gaan een tocht maken langs kleine grachtjes, op zoek naar alles wat aan en in het water leeft. Maar ook spelletjes maken ons slimmer.

Hou jij ook van libellen, ben je 7 jaar of meer en wil je met ons mee, dan is vlug inschrijven de boodschap.

Afspraak: Vertrek om 13.30 u. aan Fort 7,
Legerstraat 40, Wilrijk
Einde om 17.00 u.

Meebrengen: drinken en 4-uurtje (graag zonder wegwerpverpakking), potjes en schep- of vlindernet

PS. Op deze tocht zal er voor ouderopvang gezorgd worden door onze fortgidsen.

Inschrijvingen en tekstjes sturen of vragen stellen via

nancy.geldhof@telenet.be
0485/85.13.64.

Dieren in de winter

Negen kinderen waren in januari moedig genoeg om de kou te trotseren en mee op zoek te gaan naar wat we zoal over de dieren in het Fort konden vinden .

We zochten buiten naar muizen- en konijnensporen. Binnen, heel stilletjes, naar vleermuizen en vlinders in winterslaap en vonden zowaar een Grootoorvleermuis.

Verder leerden we hoe je van een reuze dennenappel een voederbol kan maken.

DuLo – waterplan Beneden Vliet

Johan De Ridder

Het waterbeleid is in volle ontwikkeling en krijgt op lokaal en bovenlokaal vlak een planmatige invulling. De Vlaamse overheid stimuleert via de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004 'Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling' de gemeenten en provincies tot de opmaak van **Duurzame Lokale Waterplannen**. De provincies kregen hierbij een coördinerende functie toegewezen. Ook in het Decreet betreffende het integraal waterbeleid, goedgekeurd op 9 juli 2003 door het Vlaams Parlement, werd het belang van beleidsplannen rond integraal waterbeleid op lokaal niveau onderschreven. Het decreet voorziet deelbekkenbeheerplannen. Deze plannen zullen een onderdeel vormen van de bekkenbeheerplannen.

In de provincie Antwerpen werden verschillende DuLo-waterplannen opgestart. Onze afdeling is nagenoeg volledig gelegen in het deelbekken van de Beneden Vliet. Het deelbekken is gesitueerd op het grondgebied van de gemeenten Niel, Boom, Rumst, Schelle, Aartselaar, Edegem en Antwerpen. Het deelbekken Beneden Vliet omvat eigenlijk het gebied van het Beneden Scheldebekken dat tussen het stroomgebied van de Schijn en het stroomgebied van Vliet en Zielbeek ligt. De meeste waterlopen monden uit in de Schelde of de Rupel. De belangrijkste waterloop is de Benedenvliet (ook wel Bovenvliet of Grote Struisbeek genoemd) met zijlopen zoals de Kleine Struisbeek, de Edegemse Beek en de Mandoerse Beek. De Benedenvliet mondt uit in de Schelde. Andere waterlopen die uitmonden in de Schelde zijn de Hollebeek en de Grote Leigracht, allebei gelegen in het noorden van het deelbekken. Drie waterlopen monden uit in de Rupel, van west naar oost gaat het om de Wullebeek, de Boomse Beek en de Bosbeek. Het deelbekken omvat weinig waterlopen maar rond de meeste daarvan zijn wel één of meerdere overstromingsgebieden gesitueerd (vooral op het grondgebied van de gemeenten Aartselaar en Kontich). Op enkele zeer lichte verhevenheden na is heel het deelbekken zo goed als vlak. De hoogteverschillen zijn zeer gering en nergens groter dan 20 à 25 mTAW.

Een DuLo-waterplan wordt in verschillende fasen opgemaakt: projectorganisatie, gebiedsanalyse, doelstellingennota en actieplan. Natuurpunt Zuidrand Antwerpen werd bevraagd voor de opmaak van doelstellingennota en we gaven een hele reeks knelpunten en potenties aan. Nadien volgde de opmaak van het actieplan. Het belangrijkste deel van het DuLo – waterplan, aangezien dit beschrijft welke acties ondernomen gaan worden om bijvoorbeeld overstromingsproblematiek tegen te gaan of om ecologische potenties van een beekvallei te verhogen. Van december 2005 tot februari 2006 liep er een adviesprocedure over het ontwerpactieplan Beneden Vliet. Natuurpunt bracht advies uit.

We stelden vast dat het decreet Integraal Waterbeleid vraagt om niet enkel Dulo-Waterplannen, maar ook Deelbekkenbeheerplannen op te stellen. Het Deelbekkenbeheerplan is een Dulo-Waterplan waarin de afbakening van overstromingsgebieden, oeverzones dient te gebeuren en waarin een selectie van functies voor de verschillende waterlopen moet gebeuren. Het

DuLo-plan blijft beperkt tot een actieplan waardoor het op belangrijke punten te kort schiet. We betreuren dat geen meer gedetailleerde inventarisaties gericht op knelpunten en doelstellingen hebben plaats gevonden. We stellen bovendien vast dat er verschillen zijn in de hoeveelheid informatie die in de verschillende actiefiches is opgenomen. Vooral op het gebied van planning en budget is de informatie vaak ontbrekend, vaag of onvolledig. We zijn van mening dat voor elke actie een gedetailleerde planning moet opgesteld worden en dat de taakverdeling tussen de verschillende besturen (gemeenten, polderbesturen, provincies en gewest) voor de uitvoering van de actie moet vermeld worden. Ten slotte is het belangrijk dat er op zijn minst een grootteorde van het noodzakelijke budget in de actiefiches wordt opgenomen. Momenteel is het onmogelijk om te zien of voorgestelde acties budgetair haalbaar zijn. Bovendien vragen we ons af welke garanties op uitvoering van de acties er zijn.

Natuurpunt gaf een reeks meer gebiedsgerichte aanbevelingen. Onderstaand volgen er enkele. De bovenloop van de Hollebeek noordelijk van het Klaverblad is één van de weinige waterlopen op het zuidelijk grondgebied van Antwerpen waar potentie bestaat tot herstel van een natuurlijke situatie. De herinrichting van de Hollebeek in functie van natuurontwikkeling is een prioritaire actie en kan dienen als een voorbeeldproject van het integraal waterbeleid. Het is ook belangrijk dat er actieve maatregelen genomen worden om de ecologische potenties van het valleigebied te maximaliseren. Dat kan o.m. door het verbeteren van de structuurkenmerken en het opwaarderen van de ecologisch waardevolle Kamgraslanden. Het gebied moet zodanig ingericht worden dat zacht recreatief medegebruik (wandelen, fietsen, ...) mogelijk wordt.

De groene zone langs de Hollebeek tussen de Hollebeekstraat en de Daniel Herreynslaan fungeert in realiteit als overstromingsgebied. Dit gebied wordt momenteel door de buurtbewoners natuurlijk beheerd en gebruikt als wandel- en speelterrein. Gezien de bestemming als woongebied staat het gebied onder hoge verkavelingsdruk. Ook verder stroomopwaarts, ter hoogte van de Kolonel Harrystraat en de Salesianenlaan, dreigt valleigebied verkaveld te worden. Dit druist in tegen de krachtlijnen m.b.t. water bergen uit de doelstellingennota. Natuurpunt vraagt uitdrukkelijk om actie te voorzien tot bescherming en inrichting van overstromingsgebieden die tegelijkertijd dienst kunnen doen als wijkgroen. Hierbij moet gestreefd worden naar een betere verzoening tussen het behoud van overstromingsgebied, groengebied en (gedeeltelijke) verkaveling en naar de inrichting van niet gerealiseerde groengebieden. Dit actiepunt moet gekoppeld worden aan het BPA voor de Hollebeekvallei dat momenteel door de Stad Antwerpen wordt opgesteld. Het DuLo-waterplan suggereert om een bufferbekken aan te leggen langsheen de Edegemse Beek tussen de Prins Boudewijnlaan en de Boliverlei. Dit om de wateroverlast ter hoogte van de duiker van de Edegemse Beek onder de Prins Boudewijnlaan op te vangen. De zone ligt in de

reservatiestrook van de grote ring (die gedeeltelijk werd omgezet in een reservatiestrook voor leidingen). We vragen ons af of het laten hermeanderen van de Edegemse Beek in deze zone de waterproblematiek ook niet kan oplossen? Dit zou zeker de landschappelijke en ecologische kwaliteiten van deze open ruimte op de grens tussen Edegem en Kontich ten goede komen. Er is voldoende ruimte langs de linker en rechteroever van de Edegemse Beek tussen de Prins Boudewijnlaan en de Boniverlei om dit te realiseren. We vragen dan ook aan de provincie en de betrokken gemeenten om dit nader te onderzoeken.

De fortgracht rondom Fort 7 wordt gevoed door kwelwater. Het overtollige water wordt via een overstort rechtstreeks geloosd in de riolering ter hoogte van de Legerstraat, district Wilrijk. Het knelpunt wordt in de doelstellingennota aangehaald. Er werd echter geen actiefiche omtrent deze problematiek opgenomen. Volgens ons is het noodzakelijk om dit knelpunt en mogelijke oplossingen kwantitatief en kwalitatief te bestuderen. Aandachtspunten zijn onder andere de noodzakelijke debieten en de slibkwaliteit van de fortgracht. We hebben dan ook uitdrukkelijk gevraagd om hierover een bijkomende actiefiche toe te voegen.

Je ziet het, er leeft wat rond water en waterbeleid. In de toekomst zullen we hier meer mee geconfronteerd worden. Vanuit Natuurpunt proberen we deze problematiek mee op te volgen en de beleidsmakers te adviseren waar mogelijk. We zoeken nog steeds mensen die hieraan willen meewerken. We verwachten van jou niet dat je alles kent van beleidsplannen en wetgeving, maar wel dat je goed vertrouwd bent met (delen van) Wilrijk, Edegem, Aartselaar en Hove.

Edegemse Beek ter hoogte van de Prins Boudewijnlaan

Het volledige advies van Natuurpunt vind je op onze website www.zuidrand.be

De Vegetatie van Fort 7

Johan De Ridder

Inleiding

Afgelopen zomer werden vegetatieopnamen in de hooilandjes en ruigten van Fort 7 uitgevoerd. Het veldwerk werd verricht van 22 juni 2005 tot 5 juli 2005. Dit is een gelijkaardige periode als de inventarisatie 2 jaar geleden. Gedurende het hele groeiseizoen werden bovendien waargenomen planten genoteerd om een totale soortenlijst van het reservaat te bekomen. Het onderzoek vond plaats op 29 opname-percelen. Per perceel werd een volledige soortenlijst opgesteld van aanwezige hogere planten. De bedekking van de plantensoorten werd geschat en weergegeven met behulp van de zogenaamde Tansley schaal.

In totaal werden tijdens de inventarisatie 292 soorten waargenomen. Dit zijn er 23 meer dan in 2003. Van de waargenomen soorten zijn er 21 soorten als Rode Lijst-soort opgenomen in het voorstel voor een Rode Lijst in het Register Flora Vlaanderen (*Biesbrouck et al, 2001*). Daarvan zijn 5 soorten zeer zeldzaam, 6 soorten zeldzaam en 10 soorten vrij zeldzaam.

De opbouw van de grasland- en ruigtepercelen en de zoomvegetaties op Fort 7 werd in 2003 vegetatiekundig beschreven als hoofdzakelijk deel uitmakende van rompgemeenschappen van de Glanshaver – orde (RG – *Arrhenatheretalia*) met dominantie van Gestreepte

Witbol of Gewoon Struisgras, het Wormkruid-verbond (*Dauco – Melilotion*), het Verbond van Distels en Ruwbladigen (*Onopordion acanthii*), en het Verbond van Look-Zonder-Look (*Galio – Alliarion*). Als referentiebron werd de indeling volgens de “Vegetatie van Nederland” (*Schaminée, 1996*) genomen. Hierbij moet rekening gehouden worden dat op een kleine oppervlakte veel overgangen gevonden worden, zodat het moeilijk is de vegetaties eenvormig te duiden. Fort 7 is bovendien een typisch stinzenplantenbiotoop waardoor een groot deel atypische soorten of neofyten in het reservaat worden gevonden. Dit maakt een vegetatiekundig onderzoek er ook niet eenvoudiger op. Voor meer details verwijzen we naar een vroegere rAntGroen (nr 16, p. 20) of onze website (www.zuidrand.be).

In onderstaand artikel wordt voornamelijk ingegaan op de wijzigingen ten opzichte van 2003 en de mogelijke gevolgen dat dit heeft voor het beheer in het reservaat.

Matig ontwikkeld Glanshaver-verbond?

In de vegetatieopnamen valt het verdwijnen of afnemen in aantallen van enkele pioniers- of verstoringsoorten zoals bv. Rood Guichelheil, Grote Weegbree, Moerasdroogbloem en Greppelrus op. Dit wijst er op dat het verstorings- en

pionierskarakter van de graslanden afneemt. Hierdoor daalt over het algemeen wel het aantal soorten per oppervlakte. Dit betekent dat de effecten van de verstoring van de werken in 2001 stilaan verdwenen zijn en dat de vegetatie in een “permanenter” stadium komt.

Verder stellen we vast dat op Fort 7 Rapunzelklokje in bijna 55% van de vegetatieopnamen voorkomt. Rapunzelklokje is in Vlaanderen een goede kensoort voor het Glanshaver-verbond en associatie. Het heeft een bredere amplitude in droger en minder lemig milieu, waardoor Rapunzelklokje vaak de enig bruikbare kensoort is voor deze vegetatietypen. Groot Streepzaad, Glad Walstro en Grote Bevernel zijn in Vlaanderen de beste kensoorten voor Glanshaver-verbond en Glanshaver-associatie. Hiervan komen Glad Walstro en Groot Streepzaad in het reservaat voor, maar slechts zeer beperkt. Gewone Glanshaver wordt in Vlaanderen niet als kensoort voor het Glanshaver-verbond beschouwd. Ze heeft meestal een hoge presentie, maar in de mooiere vertegenwoordigers van het Glanshaver-verbond zijn andere grassen, zoals Gewoon Reukgras, Rood Zwenkgras, of Gestreepte Witbol vaak codominant of zelfs helemaal dominant.

Uit de vegetatie-opnamen kunnen we concluderen dat de meeste graslanden en bermen op Fort 7 vegetatiekundig deel uitmaken van het Glanshaver-verbond. Typische soorten die hier op wijzen zijn Glanshaver, Kropaar, Gewone Rolklaver, Gewone Brunel, Rapunzelklokje. Het ontbreken van de echte kensoorten wijst niet noodzakelijk op een verarmde situatie, maar eerder op het ontbreken van typische kensoorten voor het verbond op drogere gronden. Goed ontwikkeld Glanshaververbond komt doorgaans op kalkhoudende zandleem, leem of klei voor. Op zandige bodems komen armere versies voor zonder de klassieke kensoorten. Het Glanshaververbond is niet grondwaterafhankelijk.

Als we de graslanden op het Fort echter nader bestuderen blijkt toch dat we een (co-)dominantie hebben van Gewoon Struisgras, Rood Zwenkgras en plaatselijk Gestreepte Witbol. Vegetatiekundig delen we ze dan ook in bij de Rompgemeenschap Gewoon Struisgras-*[Arrhenatheretalia]* of Rompgemeenschap Gestreepte

witbol-*[Arrhenatheretalia]*. Opvallend op Fort 7 is het hoog aantal vertegenwoordigers uit de Klasse der ruderaal gemeenschappen (*Artemisietea*) binnen de graslanden. Denken we maar aan Boerenwormkruid, Bijvoet, Tennisbloemen en Avondkoekoeksbloem. Ook Akkerdistel komt frekwent voor. In de beheervisie voor de graslanden streven we naar een ruimtelijke menging van bloemenrijke graslanden en ruderaal vegetaties (ruigten in de volksmond, maar geen vegetatiekundige ruigten). Het behoud van ruderaal gemeenschappen dient voornamelijk als waardplanten en nectarbronnen voor verschillende insecten, maar ook voor het mooie kleurenpalet (paars en geel). Het is echter wel belangrijk om een gezonde verhouding tussen grasland en ruigte te behouden. Uit de vegetatieopnamen en waarnemingen blijkt dat het stilaan tijd wordt om met het beheer in te grijpen. Op bepaalde plaatsen merken we een dominantie van uitsluitend Boerenwormkruid en Akkerdistel op en de meeste graslanden bevatten slechts enkele grassoorten, terwijl we een grassenmix nastreven.

Graslanden uit het Glanshaver-verbond hebben een relatief hoge productie. Traditioneel werden ze tweemaal, zelfs driemaal per jaar gemaaid. De eerste snede viel meestal ergens rond 15 juni, de tweede, eind augustus, begin september. Hierdoor verkregen ze hun hoge natuurwaarden. Momenteel worden dit type van graslanden op Fort 7 enkel in de winter gemaaid. Dit is te verantwoorden door het schralere karakter van de bodem (ten opzichte van de traditionele glanshaver-graslanden) en de drogere bodem. De beheermaatregel dient dan ook enkel om vervilting en verbossing tegen te gaan. In de huidige situatie lijkt het echter aangewezen om voor delen een extra maaibeurt in te lassen in juni om een evenwichtigere verhouding tussen de grassoorten, kruidachtigen en ruderalen te bekomen. Hierdoor wordt ook een verdere verschraling bekomen. Het beheer gebeurt best vleksgewijs op basis van de bestaande vegetatie en met aandacht voor bijzondere soorten. Afhankelijk van de resultaten in vegetatieontwikkeling zal afgewogen moeten worden of dit zomerbeheer éénmalig is of gedurende enkele jaren volgehouden dient te worden.

Fort 7: Evaluatie werking 2005

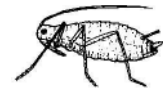
Johan De Ridder en Peggy Beers

De winterbeheerperiode 2005 – 2006 is ondertussen achter de rug en we blikken even terug op het afgelopen jaar. Het beheren van een reservaat is immers niet enkel handenarbeid maar brengt ook administratie met zich mee. Jaarlijks wordt door onze afdeling een jaarverslag en jaarrapport van de reservaatswerking ingediend. Dit is noodzakelijk om aanspraak te kunnen doen op beheersubsidies van de Vlaamse overheid. Hiervoor dienen we ook jaarlijks een begroting in die goedgekeurd moet worden door Natuurpunt Beheer. Het jaarverslag beschrijft de jaarlijks uitgevoerde beheerwerken, éénmalige inrichtingswerken, georganiseerde activiteiten en wandelingen en de belangrijkste veranderingen rond fauna en flora. Het jaarrapport is een samenvatting van het jaarverslag.

We zetten even een aantal zaken op een rijtje:

- We mogen terecht trots zijn op onze beheerploeg. Gezamenlijk verzetten ze in 2005 ongeveer 600 manuren arbeid. Hierdoor slagen we er telkens opnieuw in om het in het beheerplan voorziene beheer uit te voeren. Hieruit mag duidelijk blijken dat de vrijwilligersinzet niet te onderschatten is.
- Ook de educatieve ploeg verdient een pluim. In 2005 werden er 35 wandelingen (op vraag of georganiseerd) gegidst, waarbij de topmaand natuurlijk de milieumaand oktober was. Jaarverslag en jaarrapport kan je downloaden op www.zuidrand.be

Bladluizen (deel 1)

Herman Snoeck

Stam: geledpotigen (*Arthropoda*)
 Onderstam: zespotigen (*Hexapoda of Tracheata*)
 Klasse: insecten (*Insecta*)
 Onderklasse: gevleugelde insecten (*Pterygota*)
 Orde: snaveldraggers (*Hemiptera*)
 Onderorde: plantenzuigers (*Homoptera*)
 (Bovenfamilie): bladluizen (*Aphidoidea*)
 Families: *Aphididae*, *Pemphigidae*, *Anoeciidae*,
Drepanosiphidae...

Er zijn veel verschillende bladluizen: in Groot-Brittannië heeft men méér dan 500 soorten geteld. Ze komen veelal in grote hoeveelheden voor. Een bladluizenkolonie op een tak(je) of een blad ziet er meestal uit als een zwarte of groene massa. Elk beestje is een erg ingewikkeld levend wezen. Bladluizen zijn gespecialiseerd om zich met plantensap te voeden, zo gespecialiseerd dat ze bijna mogen beschouwd worden als parasieten van hun waardplant. Die specialisatie is mogelijk omdat in hun levenscyclus parthenogenese (maagdelijke vermenigvuldiging - zie 2) en polymorfisme (meerdere vormen - zie 1A) voorkomt.

1 Uitwendige lichaamsbouw

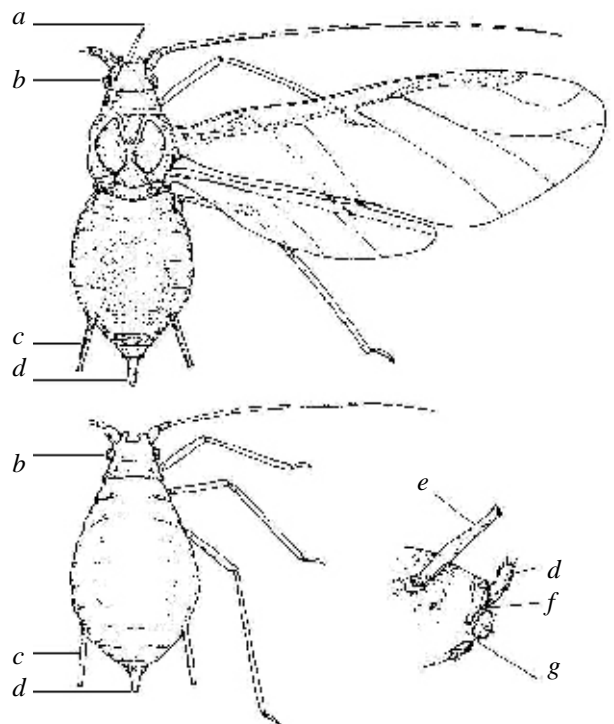
A Iedereen heeft al bladluizen zonder en bladluizen met vleugeltjes gezien. Maar het eigenaardige daarbij is, dat er uit de bladluizen met vleugeltjes vleugellose individuen kunnen geboren worden en omgekeerd (zie 3). Eenzelfde soort bladluizen kan dus onder verschillende vormen voorkomen (= polymorfisme), elke vorm met een aangepaste lichaamsbouw (figuur 1). Het borststuk van een gevleugeld exemplaar is veel steviger, omdat daarin de vliegspieren vastzitten, terwijl bij een ongevleugeld dier borststuk en achterlijf bijna een geheel vormen, zodat er meer plaats is voor de jonge bladluisjes die in het moederlichaam groeien (zie 2).

Van voor naar achter heeft een bladluis volgende lichaamsdelen :

- Een paar antennen, meestal lang, met een aantal zintuigorganen.
- 3 Enkelvoudige ogen (a) (enkel bij gevleugelde dieren).
- Een paar samengestelde facetogen (b), met achteraan op een verhevenheid nog 3 bijkomende facetjes. Bij sommige vleugellose soorten die op plantenwortels leven ontbreken de samengestelde ogen, ze hebben enkel aan elke kant de drie facetjes.
- Twee paar vleugels. Voor- en achtervleugel hangen aan elkaar vast en werken als een geheel.
- Drie paar poten met klauwtjes.
- Op het achterlijf staan een paar buisachtige structuren, siphonen of siphunculi (c), waarvan de grootte en vorm afhankelijk zijn van de soort. Wanneer een bladluis wordt aangeraakt of aangevallen door een predator, scheidt het dier hierlangs een vloeistof af die vlug kleverig wordt op het lichaam van de aanvaller. Deze vloeistof zou ook

een geur hebben waardoor soort-genoten, die niet van die geur houden, zich terugtrekken als een van hen wordt aangevallen.

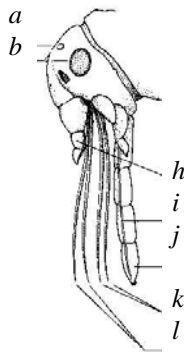
- Een staart (d), die bij volwassen bladluizen lang kan zijn en verschillend bij verschillende soorten. Daardoor zijn de volwassen insecten te onderscheiden van de nimfen (zie 2), die bovendien kortere poten en antennen hebben.
- Anale opening (f).
- Genitale opening (g).

Figuur 1 - Bouw van bladluiswijfjes

B De monddelen van een insect bestaan meestal uit een bovenlip (h) en twee bovenkaken (l), twee onderkaken (k) en een onderlip (j). Bij de plantensapzuigende bladluizen zijn de onder- en bovenkaken omgevormd tot een uit fijne stiletten bestaande zuigsnuit, die enkel onder de microscoop te zien is.

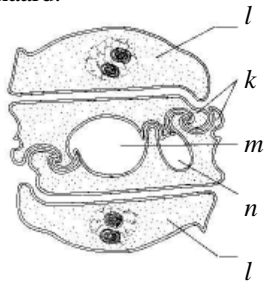
De onderlip (j) is uitgroeid tot een soort lange 'bek' die onder het lichaam kan geklapt worden als het dier geen plantensap zuigt. Hierop loopt in de lengte een groef (i) waarin de zuigsnuit glijdt. Op het puntje wordt die groef zelfs een buisje zodat de zuigsnuit geleid kan worden. De stiletten in de zuigsnuit grijpen stevig in elkaar vast. De onderkaakstiletten (k) zitten binnenin, met een kanaal voor het plantensap (m) en een kanaal voor speeksel (n). De bovenkaakstiletten (l) zitten aan de buitenkant: ze beschermen en ondersteunen de binnenste stiletten en helpen bij het doorboren van het plantenweefsel.

Figuur 2 - Monddelen van een bladluis

C De kleur van de bladluizen wordt veroorzaakt door een drietal kleurstoffen in hun lichaamsvloeistof en is afhankelijk van de hoeveelheid en de onderlinge verhouding van elke kleurstof. Deze kleurstoffen zijn specifiek voor bladluizen en worden in geen enkele andere planten- of dierengroep teruggevonden.

Nogal wat soorten hebben op hun rug klieren die een witte, wasachtige substantie afscheiden. Daardoor zien sommige bladluiskolonies er uit als een witte, wattige massa. Andere soorten zijn behaard.

Figuur 3 - Doorsnede zuigsnuut

2 Parthenogenese

Gedurende heel de zomer zijn de bladluiswifjes levend-barend: ze baren nimfen die in staat zijn om meteen voor zichzelf te zorgen. Die nimfen ontstaan uit onbevuchte eieren (parthenogenese) in het moederdier en zijn dus allemaal wifjes die bovendien genetisch identiek zijn aan het moederdier.

Ze worden volwassen in 1-2 weken, waarbij ze vier maal vervellen en telkens steeds meer op het imago (= volwassen insect) gaan gelijken dat bij de vijfde vervelling ontstaat. Het duurt niet lang of uit het nieuwe imago wordt een volgende generatie nimfen geboren.

Door deze manier van voortplanten vermenigvuldigen de bladluizen bijzonder snel: er gaat geen tijd verloren aan het zoeken naar een mannetje, aan de periode na de eileg en de ontwikkeling van de larve uit het ei. Een kleine berekening leert dat, indien elk moederdier telkens 50 nimfen zou baren, één vrouwelijke bladluis op het einde van het seizoen 318 750 000 nakomelingen zou hebben. Gelukkig zijn er heel wat natuurlijke factoren die beletten dat alle nimfen volwassen worden en dat alle imago's een heel seizoen blijven leven.

In de tropen en in landen met milde winters leven er bladluisoorten die uitsluitend door parthenogenese vermenigvuldigen, maar in streken met 'koude' winters (zoals bij ons) sterven alle bladluizen af. Het overwinteren van de soort kan dus alleen maar met koudebestendige eieren. Die ontstaan pas na een bevruchting.

Wordt vervolgd.

Jouw schoenen voor meer natuur!

Leden ontvangen het hele jaar korting bij Schoenen Torfs

Als lid van Natuurpunt krijg je 10% onmiddellijke korting bij de aankoop van nieuwe schoenen bij Torfs! Vergeet dus zeker je lidkaart niet als je gaat winkelen! En als de klant de papieren(!) draagtas aan de kassa weigert, schenkt Torfs 0,15 euro aan Natuurpunt.

De subsidies die wij alzo van Torfs ontvangen moeten steeds besteed worden aan een vast natuurproject

Daar enerzijds Torfs recent een nieuwe winkel opende op de Boomse Steenweg en wij anderzijds hopen op de inrichting van een Natuurhistorisch museum in de vrijgekomen conciërgewoning, werd er besloten dat er binnenkort een Fonds wordt geopend zodat de subsidies die wij via de Torfs winkel van de Boomse Steenweg zullen ontvangen volledig aan dit project zullen worden besteed. En deze subsidies kunnen tellen. Zo ontvingen we via de winkel op de Grote Steenweg in Edegem al een som van 1946,75 euro ten behoeve van het beheer van ons Fort.

Meer info :
www.natuurpunt.be (klik op "onze acties>Torfs")

Schoenenactie van 30/3 tot 9/04

Bij deze actie breng je een paar oude niet te zwaar beschadigde of volledig versleten schoenen: je oude schoenen gaan dus niet op de afvalberg, maar krijgen een herstelbeurt en een nieuw leven. Je bindt de schoenen bij voorkeur samen met een veter, touwtje of elastiek. De totale opbrengst van de actie schenkt de winkel aan Natuurpunt voor de aankoop en het beheer van natuurgebieden in jouw buurt!

Meer info : www.torfs.be

Je vindt de Torfswinkels in:
Wilrijk, Boomsesteenweg 960A
Edegem, Mechelsesteenweg 226
en wist je dat je er ook op zondag terecht kunt van 10 tot 18 uur !!!

Verslagen te verzenden naar
André De Mul, Lucas Henninckstraat 41 2610 Wilrijk
of per email: andre.de.mul@versateladsl.be

Vogeltrekeexcursie kust, zo. 16/10/2005

Gids: Luc Van Schoor
 Leiding: Wim Roelant
 Aantal deelnemers: 13
 Verslag: Thierry Depauw

Een zomerweertje dat geboekt staat als weer eens een record voor midden oktober. Ja, dat is natuurlijke selectie: 7 u A.M. De echte enthousiaste vogelaars, een groepje van 13 vrouwen en mannen. Een toffe groep, en er werd wat afgelachen. Na het verslag gelezen te hebben, kun je moeilijk nog beweren dat 13 een ongeluksgetal is. Vergeet dat maar. O. Z. O. 3, flauwe koelte, in de 20 km p/u. De keuze is dan snel gemaakt. Niet Westkapelle, maar Nollebos, Vlissingen. Daar steken ze de Westerschelde over. t' Ja jongens, ogen te kort. Voor, achter, boven ons, plotseling zijn ze daar. Moeilijk met die azuurblauwe hemel. Slierten vinken en kepen. Ah ! Dit jaar veel kepen. Verbazend, hele groepjes Kool en Pimpels. Ja, natuurlijk, lijsters, waaronder de Koperwiek, niet te tellen. Hebben we ook niet geprobeerd hé. Gisteren topdag, 28.000 Koperwieken, honderden mezen. Ah! Ook wat Zwarte Mezen, groepjes Sijzen, Veldleeuweriken. Hout-, maar ook Turkse Tortels trekken. Spreeuw, Ringmussen, Piepers. Vandaag maar één Beflijster gespot. Gisteren nog een veertigtal. Grote V's Aalscholvers. Hé, een Grote Zilverreiger. Mooi. Goudplevieren, Slechtvalk. Moet je zelf beleven. Enig. Dat je ze allen meteen herkent, dat is een andere zaak. Maar de sfeer, jongens. Wij zitten op een hoogduin, sorry, staan. We verwachten met deze windrichting geen zeevogels. Toch wat Grote Sterns, een juv. Visdiefje en jawel, een juv. Kleine Jager. Zelfs even een Juv. Jan van Gent, laag over de zee scherend. Eiders, maar de vedette van de dag, twee maal, de Velduil, uit zee komend, recht op ons toe, en dan nog op gestoten in het terugkeren, rondom ons vliegend met de beste belichting. Om nooit te vergeten. Oh! Er was nog meer. Maar ik zou zeggen, raadpleeg www.weetikveel.nl. Daar slagen ze u de dag van vandaag toch mee dood, niet? Hoe? Weet je 't niet. Raadpleeg dan www. Maar, drie uur staan, om 6 uur wat gegeten, 't ja, dan verlang je naar een zitje, een droogje

en natje, of niet?? Ritthem, vlakbij Rammekenshoek, ons volgend doel. Een campingchalet, lekker op 't terras in hemdsmouwen.

Rammekenshoek, Fort, Aie, aie, aie!!! Pfttt, wat een overrompeling. Mmm, schitterend weer. Zondagnamiddag, niet het beste moment. Maar voorspel het maar, hé! Mooi stukje reservaat, wordt nog uitgebreid in het kader van de Westerschelde-uitdieping. Een rondwandeling levert ons open en bloot een Waterral op. Helaas, niet iedereen heeft het geluk gehad, ook zo voor de IJsvogel. Zangvogels in overvloed aan de bessenstruiken. Op de Westerschelde, die we een stuk volgen, de bocht naar de Sloehaven, vooraleer we de hoek binnenvallen, zien we ook wel wat. Zilverplevieren op nog een droog stukje zandplaat. Niet voor lang meer, 't is bijna H. W. Ook Zilverreigers, Kleine deze keer, Bergeenden, Rotgans, Smient, Wulp. Als laatste, Veerse meer, Middelplaten. Niet veel of geen slib, Hoogwaterpeil – zomerpeil voor de tientallen jachtjes. Prachtig, 't ziet wit van de zeilen. Maar geen nood, hier valt nog aardig wat te zien. Een niet te verbeteren waarneming: Slechtvalk op een paaltje poserend. Tureluur, Zwarte Ruiters, Bonte Strandloper, Wulpen, Scholeksters, Futen, Slob- en Bergeend, Smient, Middelste Zaagbek, een eenzame Brandgans, Rotganzen, Grauwe Ganzen. Je kunt geen mooier kleurprentje vinden van een koppeltje Pijlstaarten. Ah! Een eerste vlucht Kolganzen. Onderweg zullen we nog een paar groepen zien. Voorproef voor de volgende ritten. Ze zijn terug van weggeweest. Een zomerdag half oktober om nooit te vergeten. Hartelijk dank aan de hele groep en natuurlijk in het bijzonder aan Luc en Wim. Niet goed? Wat denk je. Eenennegentig soorten aub. We hebben zelfs wat paddestoelen - of moeten we nu paddenstoelen schrijven? - gedetermineerd door Lydia.

Herfsttocht Meerdalwoud en Doode Bemde

zo. 30/10/2005

Gids: Wim Roelant
 Leiding: Ingrid Van Havere
 Aantal deelnemers: VM: 29
 NM: 31
 Verslag: Ronny Deckers

Veel volk op deze ronduit schitterende dag. Het programma werd lichtjes gewijzigd in die mate dat we in de voormiddag de Doode Bemde bezochten en in de namiddag het Meerdalwoud. Van de Doode Bemde wordt wel eens beweerd dat het 1 van de meest toegankelijke reservaten van Vlaams Brabant is. In dit gebied, waar men serieuze inspanningen levert om de Dijle terug zijn natuurlijke gang te laten gaan, is het inderdaad aangenaam wandelen. Door deze rivier terug de kans te geven in de breedte te groeien, is hij een fameuze buffer, die erbij helpt dat Leuven in natte perioden, droge voeten houdt. Een, in het weekeinde, druk gebruikte wandelroute bracht ons langs amfibiepoeltjes, natte weiden en plassen met vogelkijkhutten.

Na gegeten te hebben trokken we de bossen in. Zowaar kwamen er nog enkele mensen opdagen, zodat we de dertig man/vrouw haalden. Ook hier weer veel collega natuurgenieters op pad. Zou de zon daarmee te maken gehad hebben? Daar de vogels het een beetje lieten afweten, werd er spontaan wat meer aandacht besteed aan de fungi in het bos. En jullie kunnen me geloven of niet, Zelfs Luc VS en Wim R zochten ijverig mee naar russula's en bovisen. Die werden door onze experts van dienst Lydia en Guido vlot op naam gebracht. Enfin, de meeste toch. Voor veel deelnemers was het echt een eerste kennismaking met paarse schijnridder, grofplaatrussula, rode koolzwam of nevelzwam (massaal). De interesse was echter zeer groot. Ik denk zelfs dat er een klein microbotje (zeg ik dat goed?) bij sommigen is geplant. Nogmaals een bewijs, dat we in onze afdeling niet voor 1 gat te vangen zijn, en we naadloos ons onderwerp kunnen aanpassen als de situatie dit vraagt.

Dank aan Ingrid en Wim voor deze (alweer) topdag.

Vogels kijken op Noordelijk Eiland Wintam

zo. 06/11/2005

Gids: Wim Roelant
 Leiding: Ronny Deckers
 Aantal deelnemers: 26
 Verslag: Tuur Wuyts

We troffen het weer met het weer! Een milde, zonnige en heldere dag en verschillende nieuwe gezichten, mooi zo! Deze maal niet met het veer over Ruisbroek, Eikevliet en Wintam naar het nieuwe sluizencomplex. Een van de eerste waarnemingen betrof een Visdiefje boven de Schelde, maar wel een eind weg. In de inham naar de sluizen veel Wintertalingen, Tafel- en Bergeenden. Op en rond de eerste plas: Kieviten, enkele Watersnippen, Pijlstaarten, Wintertalingen en een eerste Zwarte Ruiters in winterkleed. Uit de begroeiing vlogen ook enkele Groenlingen op. Op de tweede plas konden we een Grote

foto: Wim Vandeweyer

Zilverreiger bewonderen. Wat een mooie vogel met zijn spierwitte veren en gele snavel. Veel aandacht kregen 5 Zwarte Ruiters die in groep driftig naar voedsel zochten in het ondiepe water. Ook hier weer een staalkaart van allerlei eendensorten als Slobeend, Pijlstaart en Krakeend. Een groepje Veldleeuweriken trok over. Hoog op een elektriciteitspyloon zat een Slechtvalk rustig van het zonnetje te genieten, want als er net gejaagd wordt, houdt deze roofvogel zich opvallend gedeisd. Enkele Futen en één ex. Kolgans verscholen zich tussen de Canadese – en Nijlganzen. Speurende ogen ontdekten hier nog een Australische exoot, namelijk de Manengans – Chenonetta jubata – Wood duck (is eigenlijk een soort eend, afkomstig uit Australië, en het is een siervogel uit waterwildcollecties – gegevens bezorgd door Rudy Vansevenant). Wim vestigde de aandacht op het roepen van de Waterral. Sommigen van ons konden een Vos zien die hier zijn territorium heeft. Een verrassing vormde wel een overvliegende Zwarte Stern, wel een erg late doortrekker! Dan de dijk af en het terrein overgestoken voor de kant van het kanaal Schelde - Brussel. De belichting is ook hier prima en we kunnen de vogels nog eens rustig bekijken. Terug aan het sluizencomplex kon ik nog even de snelle vlucht van de Slechtvalk noteren. We hadden er weer een boeiende vogeltocht opzitten waarvoor we Wim en Ronny van harte danken!

Waarnemingen in onze omgeving

periode 15 november – 15 februari

Bij deze wensen we nog een warme oproep te lanceren om alle waarnemingen door te geven aan **Johan Baetens**.

Wilrijk

Fort7:

Houtsnip: 1 (T.W. 29/11)
 Nijlgans: 2 (L.D.N. 24/12)
 Goudhaantje: 2 (L.D.N. 24/12)
 Wintertaling: 3 (L.D.N. 24/12)
 Aalscholver: 18 (Y.V.H. 28/12)
 Boomklever: 1 (T.W. 31/12)
 Bosuil: 1 roep (Y.V.H. 17/01)
 Boomklever: 1 roep (Y.V.H. 22/01)
 Sijs: 15 (J.D.R. 28/01)
 Koperwiek: 1 (J.D.R. 28/01)
 Grote Lijster: 1 (J.D.R. 28/01)

Legerstraat:

IJsvogel: 1 vissend in tuinvijver (Y.V.H. 8-15-22-29/01)
Pater De Dekenstraat:
 Slechtvalk: 1 (Y.V.H. 16-17-18/11)
 Barmsijs: 25 (Y.V.H. 21/11), 5 (Y.V.H. 22-23/11)
De Bist:
 Slechtvalk: 1 (Y.V.H. 6-7-8/02)

Edegem

Hagedoornlei:

Bosuil: 1 gezien en gehoord (M.L. 10/02)
Drie Eikenstraat:
 Zanglijster: 1 (L.P. 9/02)
 Ooievaar: 3 overtrekkend (L.P. 9/02)

Mortsel

Hof van Riethstraat:

Pestvogel: 8 (Y.V.H. 5/02)
 Appelvink: 2 (Y.V.H. 5/02)

Marnix Lefranc (M.L.), Lydia Peeters (L.P.), Tuur Wuyts (T.W.), Lucy De Naeve (L.D.N.), Johan De Ridder (J.D.R.), Yvo Van Haevermaet (Y.V.H.)

Afdelingskwisavond: Natuur met Wim en Tuur

zo. 12/11/2005

Gids en leiding: Tuur Wuyts en Wim Vandeweyer

Aantal deelnemers: 20

Verslag: Christiane Van Gindertaelen

"Onze" Steytelinck in de St. Bavostraat, Wilrijk is terug goed bereikbaar. Op de 2de verdieping "zolder" zijn de tafels al op hun plaats en het scherm opgesteld. Deze eerste natuurkwis werd een succes. Een groot succes zelfs. Elk groepje kreeg een naam, of beter een kleur uit het kaartspel; de 5de groep werd "de Heren" gedoopt, al was die ene man door drie vrouwen omringd! Eerst kregen we een (lekker!) glaasje Natuurpunt-wijn aangeboden. Om de sfeer? (Die was er anders al) of om de grijze cellen te activeren? Dan het reglement. Punt 1: de jury heeft altijd gelijk en volgens punt 2: heeft de jury ongelijk, dan wordt verwezen naar punt 1 De toon was gezet en het grote werk kon beginnen: een kwis vol "weetjes" in 4 vragen-sessies. Het antwoord mochten we niet "roepen" maar noteren op de door Tuur keurig voorbereide briefjes. Eerst 5 cryptogrammen waarin dier/plant verscholen zit – voorbeeld: "bij dit dier weet je direct welke richting hij uitgaat" → Lynx. Nadien telkens 5 vragen over algemene natuurkennis, de actualiteit, onze vereniging, de reservaten, zelfs het herkennen van boomblad, van vogelzang. Tussenin de "Rode draad" met (zeer mooie) dia's: welke gemeente?, welk gebied? Makkelijk? Sommigen vroegen of ze "hun joker - die we niet hadden - mochten inzetten" De enthousiaste kwismaster Wim was "streng maar rechtvaardig" en punten bijhouden (+ en -) was ook een hele job, hé Tuur? Achter de schermen is heel hard gewerkt door Hugo en een ganse ploeg. De aanwezigen vonden het een hele plezierige avond - voor herhaling vatbaar - met een warm applaus. En zoals altijd: de afwezigen hadden ongelijk!

Vogeltocht Oosterschelde en Veerse Meer, zo. 20/11/2005

Gids: Luc Van Schoor

Leiding: Sonja Van Kerckhove en Peggy Beers

Aantal deelnemers: 21

Verslag: Wim Roelant

Het was een grote groep die 's ochtends op de Bist verzamelde. Het werd dan ook een hele stoet auto's die richting Zeeland vertrok. In een dikke mist reed de karavaan Zuidranders naar de eerste stop, Yerseke Moeren. Dit polderlandschap met tal van kleine wegeltjes herbergt elke winter een mooie populatie ganzen. We kregen er ondanks de nevelslierten gelukkig toch enkele in het vizier: Kol-, Brand – en Grauwe Ganzen. Ook kregen we bij een tweede stop verscheidene Watersnippen mooi te zien. Aan de Deesse Waterweg begon het zonnetje erdoor te komen. Helaas scheen ze ons hier recht in de ogen. Het is ook nooit goed voor ons vogelkijkers! In het tegenlicht ontwaarden we vanaf een nieuw en handig uitkijkpunt Kluten, Smienten en vlakbij een paartje Wintertaling. Een kudde schapen passeerde en bleek vooral te bestaan uit ooien met kleurige achterwerken en één van de artistieke daders, een oude ram, mankte achterop – moe van al dat "werk" zeker?

Langs de Bevelandse akkers en weiden arriveerden we in Colijnsplaat. In Café Juliana wachtte daar op ons de erwtensoep. En dat was nu eens echte snert! Hadden ze er wat van die mist van die ochtend ingedraaid? Onze lepel bleef er werkelijk in recht staan! Maar we lieten het ons uitermate smaken. Op weg naar de inlagen van Noord-Beveland passeerden we een akker met een grote troep vogels: Kleine Zwanen (wel een stuk of veertig), Grauwe en Brandganzen, Kermphanen, Kievieten,... Zelfs enkele Witte Kwikstaarten en een Waterpieper (of was het nu toch een Oever-?). De inlagen toonden ons verschillende eendachtigen waaronder enkele Middelste Zaagbekken. Tevens klonk vanuit het riet het zachte getinkel van de Baardmannetjes, maar ze lieten zich helaas niet zien. Door de polder ging het vervolgens in een race tegen de tijd – wat wordt het toch vroeg donker in de herfst! -naar de

Kluut

foto: Walter Van Spaendonk

Goudplaat. Na een korte wandeling door het bos kregen we hier zicht op het Veerse Meer en observeerden we in het prachtige avondlicht de vele vogels die hier kwamen overnachten. De Slechtvalk was uiteraard weer op post. Eindelijk verschenen ook wat Brilduikers op het toneel. Een groepje ganzen aan de overkant zorgde voor wat determinatieanimatie: waren het Rietganzen of hun kleinere neefjes? In het bijna pikkedonker kwam de groep terug bij de wagens voor het afscheid. Dank aan de gids en leiding voor wederom een leuke dag vogelen in Zeeland!

Linkeroever, mosselsoeper en 'Poesje van Antwerpen'

za. 03/12/2005

Gids: Luc Van Schoor

Leiding: Sonja Van Kerckhove

Aantal deelnemers: NM: 21

AV: 31

Verslag: VM: Chris Verwaest

NM: Ingrid Van Havere

Op een regenachtige gure decemberzaterdag trekken we met 23 Natuurpunters naar de Antwerpse Linkeroever om er van de nog resterende natuur te genieten en hopelijk wel wat watervogels te observeren.

Onze eerste halte is de observatiehut van Blokkersdijk aan de kant van de expresweg. We zijn blij dat we voor de regen

kunnen schuilen in deze ruime, educatieve kijkhut met uitzicht over de 45 ha omvattende ondiepe plas omringd door rietkragen. Blokkersdijk is voor talrijke watervogels een belangrijk fourageergebied zowel voor doortrekkers als voor broedvogels en wintergasten. Vandaag werden o.a. 22 stuks kleine zwaan geteld en 1 mannetje en 1 vrouwtje Grote Zaagbek, zo vertelt het waarnemingsbord in de hut ons. De Slobeend, die in groep foerageert, alsook Tafeleend, Kuifeend, Smient, die hier in grote getale overwintert, en Wintertaling werken zich bij ons in de kijker. Voor de talrijke meeuwen, spreeuwen en kauwen is dit een geliefde slaappleats. Het is overduidelijk, Blokkersdijk is voor vogels en hun liefhebbers een waar paradijs. Ondertussen klaart de grijze hemel uit en er verschijnt een spiegeling van zonlicht op het water en zijn bewoners.

Door de havenuitbreiding is de resterende natuur hier erg versnipperd, dus rijden we een eindje verder tot aan het Groot Rietveld op de grens tussen Beveren en Zwijndrecht. Dit grootste rietveld van Vlaanderen, 80 ha moeras, is een belangrijk vogelbroedgebied dat van opspuiting werd gered door Natuurpunt WAL. Bruine Kiekendief en Baardmannetje broeden hier. Van de eerste zien we een vrouwelijk exemplaar in de lucht, de andere laat zich niet zien. We maken een mooie wandeling met zicht op het wuivende riet en de plassen. De opslagtanks en petrochemische installaties op de achtergrond vormen een fel contrast met de verstilde natuur. Een Buizerd die tussen de kranen zweeft, maakt het plaatje compleet. Op de plassen zit veel Wintertaling en door de telescoop laat een anders goed gecamoufleerde Watersnip zich bewonderen. Terwijl een formatie Bergeenden overvliegt, wandelen we naar de broedvlakte van Zwijndrecht, de vroegere Melselepolder die in naam van de vooruitgang onder meters zand werd bedolven. Waar eerst niets dan slib was, vinden we nu echte pioniersbegroeiing zoals mossen (Paraplutjesmos, Sterretjesmos) en grassen. Bitterling en Duizendguldenkruid staat hier nog in bloei! Dit ruige terrein is de ideale broedplaats voor Strandplevier en Kluut, ook de Veldleeuwerik nestelt hier. In de avondzon hebben we nog een prachtig uitzicht over de vlakte en twee Konikpaarden die al grazend een deel van het beheer voor hun rekening nemen.

We rijden richting Kieldrecht voor onze laatste stop bij de Putten, een geklasseerd gebied geprangd tussen haven en snelwegen waar het geluid van verkeer en industrie nooit weg is. Toch zijn deze zilte en vochtige weilanden een echt paradijs voor weidevogels en ganzen. In de schemering kunnen we nog met enige moeite Smient, Kievit en Slobeend waarnemen en de kenners horen de roep van de Kolgans. Als er dan nog een nijldige koude regen valt, zijn we blij dat we terug in de wagen zitten ... op naar een warmer plekje waar de mosseltjes ons zullen smaken ! Na een deugdooende natuurnamiddag in verschillende natuurreservaten waren we echt wel toe aan wat gezellige warmte.

Sonja en Luc hadden hiervoor een gepaste eetgelegenheid gevonden op Linkeroever... Het Scheldezicht.

Onze groep groeide uit tot een 30-tal mensen. Dit aantal kwam goed uit om een kostenefficiënt bezoek te brengen aan de Poesje van Antwerpen, later op de avond. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd. Er waren heerlijke mosselen met frietjes of kabeljauw met aardappelen ... voor ieder

wat wils. Luc ging al gauw over tot de orde van het moment : logistieke planning van het tripje met de metro naar Rechteroever. Dat verliep allemaal vlotjes tot we bij aankomst merkten dat we Luc verloren waren in de massa. Met wat technologische hoogstandjes (hoewel, een gewone GSM), kwamen we hem al snel op 't spoor en konden we met z'n allen vertrekken naar de Poesje van Antwerpen. We kregen daar 3 voorstellingen: De Leeuw van Vlaanderen, Romea en Juliette en De Maagd van de Burchtgracht. Tot onze verbazing werden er al anekdotes verteld over het terugvinden van onze verloren zoon (Luc) eerder op de avond. We vernamen ook enkele details over het huwelijksleven van Hilde en Rudy en nog meer van dit leuks. De personen in kwestie leken deze pittige opmerkingen meteen te begrijpen dus proficiat aan de aanbengers. Na de voorstelling kregen we nog de gelegenheid om even achter de schermen te kijken ... zo'n pop is echt wel heeeel zwaar. Sommige deelnemers zijn toen meteen terug naar huis afgezakt maar een mooi groepje natuurliefhebbers zijn toch nog een drankje gaan nuttigen. Het eerste rondje was voor rekening van Sonja en Luc en dat viel al meteen in de smaak. Er kwam al snel een tweede rondje en dan zijn we via de Voetgangerstunnel terug naar onze auto's gewandeld. Het was een toffe uitstap. Bedankt aan de gids & leiding.

Ganzenuitstap naar Damme en de Oostkustpolders

(Ganzenkijkdag), zo. 18/12/2005

Gids:	Rudy Vansevenant
Leiding:	Wim Roelant
Aantal deelnemers:	17
Verslag:	Johan Giglot

Half acht, koud, donker maar ... geen drukte (en geen camera van het VTM nieuws!). Onderweg een groep Kleine zwanen en een opvliegend Smelleken. In Damme worden we verwelkomd door een hagelbui en een goedlachse Eckhardt Kuijken, dé ganzenexpert. Bij de eerste (uitkijk)post een grote groep opschrikkende (oeps!) Kolgansen. Veelbelovend begin met de gemelde Roodhalsgans en een overvliegende Slechtvalk. Verder massa's Kolgansen, Smienten en Wintertalingen, Stormmeeuw, Wulp en als toetje een Watersnip. Koolkerke. Kleine Rietgansen in een grasveld. Wat zijn die ringen moeilijk te lezen! Ook nog een koppel Grauwe

Brandgansen

copyright Rudy Vansevenant

ganzen, wat Rietgorzen (een gele, Wim?) en een vlucht Brandganzen. Kramsvogels en Koperwieken op een akker. Rudy gidste ons veilig door de Uitkerkse Polders waar een Smelleken wegvliegt.

Iemand joeg met zijn helikopter op zondag (!) duizenden Kolganzen de lucht in. Even stilstaan bij een gemengde groep Kolgans, Kleine - en 'gewone' (Toendra)rietgans. Roze of oranje poten, zelfs met goede belichting moeilijk te zien! Ook goed gecamoufleerd, 3 Patrijzen en een Rotgans bij de Schapenboerderij. Een Slechtvalk zat mooi mee het aantal levers te tellen.

De puttenweg naar Café Den Overzet was een beproeving, zeker als een groep Nijlganzen, Scholeksters en Bergeenden de toegang bewaakt en een koppel Kleine Zilverreigers de aandacht afleidt. Canadese Ganzen brengen het aantal soorten (excl. soepganzen) op acht.

Na de soep, de bokes en de Rodenbach, naar de Achterhaven van Zeebrugge. Laarzen verplicht, ook minder waterdicht! Aan de Hoge Noen een scala van overwinterende water- en weidevogels: Kol-, Grauwe - en Brandgans, Pijlstaart, Smient, Wintertaling, Slob- en Krakeend, een vlucht Kemphanen met Bonte strandlopers, Kieviten met daartussen enkele Goudplevieren, ... en oproerkraaiër vrouwtje Blauwe Kiekendief. Moeilijk te zien: zingende Veldleeuwrik in de felblauwe lucht en twee Witgatjes en wat Scholeksters tussen de maïsstoppels. Parijs-Dakar door de zandheuvelds naar het Zwaaidok. Hier veel Futen, wat Dodaarsjes en Aalscholwers. Gelukkig ook een klomp om het lekke laarzenprobleem van Tuur op te lossen. Langs de terugweg Oever-, Water- én Graspieper mooi naast mekaar.

Witte en Grote gele kwik keuvelden rustig in het akkertje. In het industrieterrein waren Mannetje Torenvalk, en aan een kanaalsluis Brilduikertjes, Middelste Zaagbek, Krakeend, Smient en Blauwe Kiekendief present. Bij het beloeren van een eenzame Kuifduiker aan de overkant van het kanaal, kregen we plots een resem steltloper in zicht. Bij schemer en op grote afstand gelijken Tureluur en Zwarte Ruiter erg op elkaar. We houden het bij de eerste. Laatste baggertocht richting rietveldje (om Buidelmee en Baardman te missen) bracht een apotheose van meer dan duizend Kieviten en Goudplevieren in een prachtig gekleurde winterlucht én de veiligheidsdienst op ons dak. Een dankwoordje voor lokale gids Johan Debuck en voor Wim en Rudy voor deze onvergetelijke dag. De afwezigen mogen hun schoenen of laarzen opeten!

P. S: Grote Zilverreiger (in Damme gemeld), misgelopen. Volgend jaar nóg een soort erbij?

Meer info:

http://www.instnat.be/content/page.asp?pid=FAU_VO
WatervogelsGanzenOostkust en

<http://www.uitkerkse-polder.be>

http://www.natuurfotoalbum.be/natuurpunt/album_showpage.php?pic_id=6592

Vogelobservatietocht Tholen, zo. 08/01/2006

Gids:	Luc Van Schoor
Leiding:	Rudy Vansevenant
Aantal deelnemers:	NM: 23
	AV: 25
Verslag:	VM: André De Mul
	NM: Thierry Depauw

De hoeveelste keer al? Geen belang. Tholen blijft volk trekken.

Na de nieuwjaarswensen presenteert Luc het week-, euh, dagprogramma, en de dagen zijn nog zo kort.

Het Markiezaat. Op een dijk slaan Reeën ons gade. Rijden en kijken - kijker in de ene hand en stuur of kop koffie in de andere - naar massa's Kolganzen, enkele Wilde en 2 Zwarte Zwanen. Een mens moet van de (tijd)nood een deugd maken.

De Oesterdam. Uitkijken naar - jawel, 15 overvliegende Fratertjes en Sneeuwgorzen (11, w. o. 2 mannetjes) op de dijk.

Schakerloopolder: vooral eenden (Slob-, Krak-, Wintertaling, Smient), ook een Kemphaan en nog een late Lepelaar. Hier stappen we toch uit voor een kleine receptie met citroenjenever, koekjes en (eigengemaakte) broodpudding van Gerda!

Scherpenissepolder, prachtig natuurgebied van internationaal belang. Brandganzen opgejaagd door Buizerd. Toch tijd voor een wandelingetje. In een boomstruik, Buizerd en Slechtvalk. De jenever hè. Verder over de dijk, richten we de telescoop op Watersnip, Zilverplevier en Bonte Strandloper.

Op de plassen Kluut, Zwarte Ruiter en 5 mannetjes en 5 vrouwtjes Nonnetje mooi in beeld.

Luc laat de vermeende Slechtvalk niet los. 't Is nog wat mistig ... We moeten het opgeven. Op de terugweg attendeert Wim op een Sneeuw-, nee, Rossgans.

In St. Annaland-dorp eten we in café Havenzicht (!) onze boterhammen en een soep.

Daarna kiezen we richting Van Haaftepolder - Stinkgat.

't Ja, 't is al 14 uur en vroeg donker. Goed, maar af en toe krijgen we mooie belichting, de zon. Dit is het geval voor het Stinkgat. Met de zon in de rug EEN kleurenpalet. Massa's Slobeenden. Hé!! Dat zijn er wat zeg. De mooie elegante Pijlstaarten, Smienten niet te tellen, enz. Die gluurmuur is maar een raar ding. Niet heel doordacht. Van Haaftepolder, Krabbenschor en -kreek. Mmm!! De zon is even weg, 't water is al ver weg; dat wordt moeilijk. Kijk daar lopen 3 reetjes langs de waterkant. De niet meer weg

te denken Kleine Zilverreigers. Ver, wel ver steltlopers. Philipsland, Slikken van de Heen, Philipsdam. Ha!! Hier zitten ze. Tweeduizend of meer Brandganzen. De 1-ste maal opgejaagd door Slechtvalk, de 2-de maal de lucht in door een Havik. Is dat geen Grote zilverreiger?? Ja, hé! Twee Kleine zwanen. En voor de 3-de maal paniek: de Grote Mantelmeeuw. De Vos die rond de groep toert heeft minder succes. De ganzen schuiven wat op. Maar nee! 't Is hier schijnbaar zijn territorium. Elk paaltje en molshoopje wordt gemarkeerd met geursporen. Langdurige schitterende waarneming. Nog aardig wat eenden, oa. weer de mooie Pijlstaarten, Brilduikers, Smienten, Bergeenden enz. . . . Tureluur en Zwarte Ruiter vliegen over. Regelmatig Buizerds en Torenvalkjes. Lydia toonde me een viltig Judasoor. Je ziet ze op stammen en stronken van diverse boomsoorten (bvb. Esdoorns) in oobossen. Zeldzaam. Hé hé!! Wat is het hier mooi vertoeven, maar helaas ver 17 uur. Weer een van de vele mooie dagen. Dank, Luc en Rudy.

Projectieavond nieuwe klankdiareeksen BVNF

za. 14/01/2006

Leiding: Luc Van Schoor en Hilde Vangrunderbeek

Aantal deelnemers: 109 (incl. leden BVNF)

Verslag: André De Mul

Een avondje BVNF, daarvoor kom ik naar buiten, naar CC.

De Kern te Wilrijk. Zo dachten er heel wat over.

Kiekjes trekken kunnen we allemaal, dat is geen kunst.

Bij BVNF gaat het om de natuur, of beter, hoe je de schoonheid van de natuur in beeld brengt, en wel verantwoord, d. w. z. met respect voor plant en dier in zijn natuurlijke biotoop.

Bij BVNF is fotografie wel kunst.

Ruimte, kleur, licht, schaduw, compositie. Het is allemaal belangrijk. Ook de montage, de diaovergang, de muziek en het commentaar (door Jan Roofthoof en Rolf de kam). Maar het resultaat is navenant.

Een Haas, Koolmees, Wintertaling of Hazelaar ziet er ineens heel bijzonder uit.

Een Libel of Waterjuffer wordt ineens griezelig groot. Het werd een welgevuld en gevarieerd programma met opnamen uit binnen- en buitenland (Europa), voor zowel de vogel-, planten-, insecten-, paddestoelen- of gewoon natuurliefhebber.

Van Zuid-Frankrijk is mij de Hop en de Bijeneter bijgebleven, van de Spaanse Pyreneeën onthoud ik de Gemzen, uit Bulgarije de Vale Gieren en uit noordelijk Europa de Jan-van-Genten, Papegaaiduikers en de bij ons verdwenen Korhoen. De westroute van de Kraanvogels was een hoofdstuk apart.

Maar dichterbij, in onze contreien is ook nog mooie natuur. We kregen dia's te zien uit de Zammelstreek, het Kreekenland, de Schansput, het Groot Schietveld en de Kalmthoutse Heide. Hier lag meer de klemtoon op sfeer, hoe de natuur anders is naargelang het seizoen, bij zonsopgang en dauw. Maar ook courante vogels (Buizerd en Kiekendief), minder courante (Watersnip), en een aantal die je zelden of niet te zien krijgt (Porseleinhoen, Bokje, Waterral, Pestvogel) kwamen in beeld.

Iets verder dan weer, in de Ardennen, waren riviertjes een

inspiratiebron voor de fotograaf, maar ook een Hazelworm en een Edelhert ontsnapten niet aan zijn aandacht.

Ja, techniek, creativiteit en vooral geduld leveren mooie beelden op, waar niet alleen kenners van konden genieten. Bedankt BVNF, we maken alvast een afspraak voor een volgende keer.

Zullen we dan misschien een groter zaaltje huren?

Dank ook aan Luc en Hilde en andere medewerkers voor de organisatie van deze mooie avond.

Ganzentocht naar Goeree-Overflakkee, zo. 22/01/2006

Gids: Rudy Vansevenant

Leiding: Walter Van Spaendonk

Aantal deelnemers: 43

Verslag: VM: André De Mul

NM: Thierry Depauw

Iedereen was netjes op tijd zodat we met een bont gezelschap, waaronder ook wat nieuwelingen, van start konden gaan richting Zuid-Holland.

De voorspelde mogelijke opklaringen tijdens de namiddag bleven spijtig genoeg uit zodat het een eerder grijze maar wel droge en bijna windstille dag is geworden.

Rudy wenste in zijn welkomstwoordje Guido H. een gelukkige verjaardag en kreeg op zijn oproep zelfs 2 verslaggevers...wat een luxe!

Het programma leek goed gevuld met een traject dat vooral de noordkant van Goeree-Overflakkee volgde. De slikken van Flakkee lieten we deze keer ongemoeid.

Zoals gebruikelijk wijdde onze gids uit over de wilde ganzen; hun voorkomen in Nederland in relatie met het weer, het voedsel, de noodzakelijke aanwezigheid van water als slaap- en rustgebied, enz. Dat het aantal overwinterende ganzen op zowat 30 jaar steeg van een goeie 100.000 tot momenteel 1,5 milj. expl. heeft vooral te maken met de binnenkort 80.000 ha beschermd fourageergebied en het aanwezige voedsel. 2005 was ook een prima broedseizoen met veel jongen.

Ondertussen was het toch wat lichter geworden zodat we bij de eerste uitstap aan de St. Antoniegorzen alvast konden uitzien naar meerdere vluchten Kol- en Brandganzen die in linies van over de Volkerak kwamen aangevlogen.

Omwille van de beperkte plaats in de 'bunkerijkhut' werd de (deelnemers) groep in twee gesplitst. De groep Walter, waarbij ik me aansloot, stootte aan de grachtomwalling van Fort Sabrina zowaar 4 Grote Zilverreigers uit de rietzoom op. Van een mooi begin gesproken!

Verder werden ook 2 vrouwtjes Nonnetje en een langsvliegende Sperwer waargenomen.

In de gorzen zelf waren enkele honderden Brandganzen present waaronder 2 minima's ofte Kleine Canadagans.

Op weg naar Overflakkee werd bij de Hellegatsplaten even halt gehouden voor weer een Grote Zilverreiger. Nu kreeg iedereen deze prachtvogel goed in beeld.

In de Polder Oudeland stopten we bij twee groepen Rietgans, samen ong. 600 ex. De weel langs de Oudelandse weg leverde dank zij een attente Wim R. nog 3 man. en 8 wijfjes Grote Zaagbek op. Uw verslaggever ontdekte nog een laagvliegend Smelleken op respectabele afstand.

Dan weer Rudy: Brandganzen happen 120 keer per min.,

goed voor ½ kg. gras per dag, maar ook elke 3 minuten een keutel, zowat 150 daags!

Vlakbij de weg op het grasland naast het hervormde kerkje (het is zondag) van Den Bommel fourageren enkele honderden Brandganzen. Verderop blijven de Bommelse grasgorzen gansarm maar leveren wel een wijfje Blauwe Kiekendief op. Rudy heeft het over de sterfte onder de Rotganzen terwijl ik vanuit de bus een dood schaap zie liggen.

De Westplaat is een vrij nieuw buitendijks vogelgebied.

"Onze" Velduil van de Heerenkeet
copyright Rudy Vansevenant

Vanuit de mooie kijkhut ontwaren we naast de gebruikelijke Brandganzen een verre Slechtvalk. We bereiken de bus via de pittoreske Dirklandse sluis. De geslaagde restauratie (2004) zal, in tegenstelling tot wat de naam van de uitvoerder dijkgraaf Goedkoop doet vermoeden, een aardige noot hebben gekost. Nadat we de Scheelhoek, met enkele Buizerds maar zonder Kiekendieven (!) en noemenswaardige ganzenconcentraties achter ons lieten kwam spoedig Stellendam in zicht. Goed voor een gezellige middagpauze in het "Paddenstoel" onderdeel van het motel.

De van oudsher gekende papegaai had er ondertussen het loodje bij gelaten..."mogelijk in de soep verwerkt" merkte een schampere deelnemer op. Na de middag was onze eerste stop het Havenhoofd.

Ook hier geen erg grote aantallen (de rode draad door de hele tocht). Wel tamelijk wat verschillende soorten. Daar we een aantal nieuwe mensen bij hadden, was dit zeer geschikt om de "klassieke" soorten duidelijk voor te stellen. Luc en Wim hielden ondertussen een wedstrijdje: wie er het verst op het open water nog soorten kon herkennen. Resultaat was een flinke groep Toppers en een Roodhalsfuut, die uiteindelijk toch een gewone bleek te zijn.

Tijdens de wandeling aan de Kwadehoek, bleek nog maar eens hoe magertjes het dit jaar is. De meest voor de hand liggende reden is het uitblijven van extreme temperaturen in het hoge noorden. Verder dan enkele verspreide exemplaren kwamen we niet. Gelukkig is de wandeling op zich al reden genoeg om dit gebied te bezoeken.

Er werd dan besloten om een kleine wijziging in het programma door te voeren. De Koudehoek zou vervangen worden door een verrassingsstop op de terugweg. Naar de Brouwersdam dan maar. Zelfs als de aantallen wat minder zijn, doe je hier toch altijd leuke waarnemingen. Gewone Zeehond, Brilduikers, IJseend, Eiders en Middelste Zaagbek om er maar enkele te noemen. Het is opvallend

welk effect een zeehond nog altijd op de mens heeft. Leuk op de Dam vind ik persoonlijk de Steenloperij, die haast op je tenen trappen.

Dan de bus in en op naar de verrassing. Die bleek aan de Prunjepolder te wachten. Rudi en Walter hoopten op (en kregen ook) een schitterende waarneming van velduil. Eerst vloog hij op vanuit het riet om dan een kwartiertje te poseren op een paaltje. Zelfs in de schemering voor iedereen nog duidelijk waarneembaar. Dit extraatje is louter te danken aan de terreinkennis van onze organisatoren. Zeer gewaardeerd. Bedankt Rudi en Walter.

Winterwandeling in het Zoerselbos, zo. 29/01/2006

Gids:	Plaatselijke gidsen
Leiding:	Tuur Wuyts
Aantal deelnemers:	37
Verslag:	Rina Vredembregt

Een prachtige, zonnige winterdag, vrieskou in de Kempen: dat leverde ideale omstandigheden voor een wandeling in het Zoerselbos. We kwamen bij het Boshuisje, de 19-de eeuwse herberg waar Hendrik Conscience het verhaal zou hebben gehoord dat hem inspireerde tot zijn boek "De Loteling". In het tegenoverliggende boerenhuisje is een mooi bezoekerscentrum ingericht. Dank zij de onverdroten actie van de vrienden van het Zoerselbos wordt het gebied Hooidonckse heide en Schriekheide sinds 1979 beschermd als landschappelijk geheel. Zo ontsnapte het aan de verkavelingsplannen. Er zou immers een luxueuze villawijk en een pretpark komen. Deze noodlottige plannen werden dus gelukkig verijdeld. Er waren enorm veel zondagswandelaars. De auto's stonden vanaf het Boshuisje bijna tot in Halle geparkeerd. Wij bleven buiten de druk begane wegen. Onze gids voerde ons kriskras door bos, heide en kreupelhout. Zo raakten wij nog een van onze deelnemers kwijt. Na veel zoeken roepen en GSM-en werd Ingrid, het verloren schaap, toch weer teruggevonden. Op sommige plekken in het bos kwamen vroeger nog slangen voor, en ook de Levendbarende Hagedis. Veel dieren- en plantensoorten verdwenen door verontreiniging van het grondwater. Een nabijgelegen maïsakker veroorzaakt nog steeds vermeting. Op een bepaald perceeltje werd het bos omgehakt met de bedoeling de natte heide te herstellen, maar intussen komt er een berkenopslag, zodat er binnenkort opnieuw zal moeten gekapt worden. De gids toonde ons de resten van een langgerekte vijver, die in de middeleeuwen door de paters Cisterciënzers werd uitgegraven als visvijver. De vijver is verland; er ontstond een elzenbroek. Opvallend in dit bosgedeelte, dat alleen toegankelijk is met een plaatselijke gids, zijn de vele hulstplantjes. Vroeger werden deze jonge Hulstboompjes door de eigenaars uitgestoken en verkocht. Thans mag dat niet meer, zodat de Hulst alle kans krijgt om te groeien en zich te verspreiden. Er staat één grote Hulstboom, waarvan men heeft kunnen nagaan dat die wel zowat 150 jaar oud is. De gids wilde ons ook nog een vossenburcht tonen, maar omdat het terrein haast niet begaanbaar was, konden we er niet bijkomen. De oogst aan vogelwaarnemingen was eerder mager: Pimpelmeesje, wat Koolmeesjes en een Buizerd. Misschien is daarvoor de recreatiedruk op een mooie zondagmiddag te groot.

Meer gedetailleerde informatie (vertrekplaats en -uur, kledij, ...) over de activiteiten vind je in dit tijdschrift.

Activiteiten, waar je je op voorhand moet voor inschrijven, zijn in vet gemarkeerd.

Zo. 26 ma.	Verkenningstocht Stadsrandbossen
Za. 1 apr.	Verrassingstocht
Zo. 9 apr.	Vogels in het Molsbroek en de Kalkense Meersen
Zo. 23 apr.	Vlaamse Ardennendag – Landschapswandelingen
Zo. 30 apr.	Voorjaarsflora
WE 6- 7 mei	Zwaluweninventarisatie in onze afdeling
Za. 13 mei	Natuur in de buurt
Za. 20 mei	Libellen in de Kalmthoutse Heide
Zo. 28 mei	Natuurparels in Vlaams Brabant
Za. 3 juni	Vroege ochtendwandeling: Broek in Blaasveld
Ma. 5 juni	De Watering te Lommel en De Liskens te Bergeyk
Zo. 11 juni	De Limburgse Maasvallei: zomerflora en landschapswandeling St. Pietersberg
Zo. 25 juni	Fietstocht Limburgse Maasvallei
Za. 1 juli	Heidewandeling en Nachtzwaluwentocht
Zo. 9 juli	Kinderactiviteit: Libellen (met ouderopvang)
Vr. 21 juli	Fiets een Rondje met een Pontje in Zeeland
Zo. 30 juli	Rondje met een Pontje in Zeeland

Hooilandbeheer in Fort 7

Za. 17 juni en za. 24 juni 2006

Planten- en Insectenwerkgroep

Startvergadering wo. 12 april 2006

Cursussen

Grassen, zeggen en russen

vrij. 5/5, 12/5, 19/5, 2/6, 9/6, 16/6, 23/6 en 30/6/2006

Libellen

Theorie: do. 4 en 11 mei 2006 in de IJsvogel

Praktijk: za. 20 mei 2006, van 10 tot 13 uur,

Kalmthoutse Heide

za. 8 juli 2006, van 14 tot 17 uur,

Goorkantloop

Plantendeterminatie

Theorie: wo. 10 mei 2006 in de IJsvogel

Praktijk: wo. 17 en 31 mei 2006

Vleermuizen

za. 29 juli 2006 in het Fort 7

www.zuidrand.be

Wens je de rAntGroen in kleur te zien ?

Ga dan snel een kijkje nemen op onze website. Hij is zeker meer dan de moeite waard om onder je "favorieten" op te nemen. En vanaf nu vind je er de rAntGroen in kleur, een andere kijk op onze activiteiten.

We trachten onze website natuurlijk zo goed mogelijk up-to-date en aantrekkelijk te houden; daar zorgt onze webmaster Bob Gabriels voor. Maar ook jouw bijdrage is gewenst!!

Heb je foto's van activiteiten, een belangrijk bericht voor de afdeling: stuur het door naar Bob !

Snelberichten Zuidrand Antwerpen :

Ook in onze afdeling worden er snelberichtjes verzonden. Van tijd tot tijd kunnen onze leden via e-mail op de hoogte gebracht worden van dringende berichten, die via ons tijdschrift niet tijdig kunnen meegedeeld worden.

Indien je ook deze berichten wenst te ontvangen, stuur een mailtje naar :

<johan.deridder3@telenet.be> met als mededeling "snelberichten ontvangen aub"

In dit nummer

2	Colofon	15	't rAntGroentje
3	Editoriaal	16	Beleid : DuLo waterplan Beneden Vliet
4	Agenda : activiteiten	17	Fort 7 : Vegetatie
10	Weekend Schiermonnikoog	18	Fort 7 : Evaluatie werking 2005
	Planten- en Insectenwerkgroep	19	Educatief : Bladluizen (deel 1)
11	Nieuw cursusaanbod	21	Verslagen
12	Instuif Stadsrandbos	22	Waarnemingen in onze omgeving
13	Verslag Locale Algemene Vergadering	28	Activiteitenkalender
14	Fotoprijskamp LAV		
	Op tocht met kleinere bussen		

Alle betalingen voor onze afdeling dienen te gebeuren op volgende rekening:

979-9767547-40 van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen.

Op uw betalingen steeds reden van betaling, uw naam en e-mailadres of telefoonnummer vermelden a.u.b.

Fiscaal aftrekbare giften (min. 30 euro) dienen rechtstreeks gestort te worden op rekening 293-0212075-88 van Natuurpunt vzw, Kardinaal Mercierplein 1, 2800 Mechelen met vermelding "Afdelingsfonds 3722, Zuidrand Antwerpen"